

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑ : Τὸ κοριτσάκι μετὰ τὰ κόκκινα (τέλος).

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑ : Γλωσσολογικά.

ΚΑ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ : Τουριστ (συνέχεια).

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ : Τὸ φάντασμα.

ΣΠ. ΜΟΣΧΟΥ : Μιὰ νύκτα μετὰ φεγγάρι.

Γ. ΜΑΙΝΑΛΙΩΤΗ : Ὅ,τι Βολεῖ.

BAUDELAIRE : Τὸ μπαλκόνι, Μιὰ νύκτα (μ. Ν. Προεστοπούλου).

MARCEL SAUVAGE : Ἡ ἐνθέρμη δέηση (μετ. Π. Σταυρινού).

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ : (Κ. Φαλτάιτς : Ἡ ναυμαχία τῆς Ἑλλάδος. — Οἱ συγκέντρωσες τοῦ «Δόγους»)

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ. Ἀναδημοσιεύονται τοῦ κ. Γεν-πάρη : Σκαρβαῖοι καὶ Τερακότες.

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ ΜΕ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Πάνω σαυτὰ συνέβαινε καὶ κάτι ἄλλο, ἢ κάτι παρουσιάστηκε, πού ὅσο κι' ἂν ἦτανε περασιτικό, ἔδωσε ὅμως ἕνα τέλος.

Κι' αὐτὸ ἦταν ἕνα πέρασμα μιανῆς νέας κυρίας τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν εἶχα δεῖ ἕνα πρωί. Ἦτανε μόνη πρώτα, μετὰ μιὰ δούλα της, καὶ τὴν εἶχα πάρει γιὰ λεύτερη, ὕστερα εἶδα καὶ τὸν ἄντρα της. Περίμεναν στὴν παραλία γιὰ νὰ φύγουν.

Ἐνας φίλος μου, πού ὄλα τᾶξερε, αὐτὸς μοῦλε πὼς ἦταν Ἀθηναία.

Τί ἐντύπωση μοῦκανε κείνο τὸ κεφαλάκι τὸ καστανό, κείνη ἢ μυτίτσα, τὰ χειλάκια ! Ἀμ' τὰ μάτια της ! ὦ, τὰ μάτια της !

Ἡ μορφὴ τῆς Κάκιας χάθηκε, ξαφανίστηκε, καὶ ὅταν θέλησα νὰ τὴν σκεφθῶ, πῶ, πῶ, πὼς τὴν εἶδα μπροστά στο λαμπερὸ κείνο πρόσωπο !

Θυμοῦμαι σ' ἕνα πέρασμα μιανῆς κυρίας τοῦ τόπου μας αὐτὴ ἢ νέα κυρία, ἢ ξένη, πού εἶχε σηκωθεῖ, γιὰτι καθόταν πρὶν ἔξω ἀπὸ καφενεῖο τῆς παραλίας, γύρισε τὸ κεφάλι καὶ τὴν κύταξε μετὰ μιὰ στάση κ' ἕνα βλέμμα περιφρονητικό. Τὰ μεγάλα της ματόκλαδα εἶχανε σχεδὸν κρύψει τὸ βλέμμα της, τοὺς δυὸ ἐκείνους μικροὺς ἡλιους, ἀλλὰ πόσο, πόσο ἦταν ὠραία χέτσι !

— Μὴ βιάζεσαι, ἔλεγα ἔπειτα φεύγοντας, τί, ὅποια θέλουνε θὰ σοῦ δώσουν ; Τί ὠραῖο πράγμα ! Ἄ, θὰ βρῶ !

Ἀπ' τὴν ἡμέρα κείνη ἄρχισα νὰ φεύγω νωρὶς τὸ ἀπόγευμα, μόλις ἔτρωγα σχεδὸν καὶ νὰ ἐπιστρέφω τὸ βράδυ.

— Γιατί δὲ κάθεσαι, πού θὰ πᾶς πάλι ! μοῦλεγε ἡ μάνα μου ζητῶντας νὰ με κρατήσῃ.

Ἀλλὰ πού ἐγώ ! Ἔπερνα δρόμο.

Εἶχα κάνει τίς σκέψεις μου.

— Ἐνα τέτοιο προσωπάκι, ἕνα τέτοιο κεφαλάκι, ἔλεγα, πρέπει νὰ βρῶ ! Τί, ὅποια θέλουνε θὰ μοῦ δώσουν ; Τί ὠραῖο πράγμα ἦταν ! Εὐτυχισμένος κείνος, πού τὴν ἔχει ! Τί μάτια ! Ἄ, θὰ βρῶ ! Κ' ἔπειτα τί κορίτσι εἶμαι ; Ἄς παντρευτεῖ πρώτα ἡ Τασία ! ὦ ! Ἡ παντριά μήπως εἶνε πάλωμα νὰ τὸ ξιλόσει ;

Αὐτὸ τελευταῖο, τῶρα ἀκούσει νὰ τὸ λέει κάποτε ἡ μάνα μου.

Μοῦρθε στὸ νοῦ καὶ ἡ Ἀθήνα, ἡ Ἀθήνα ! Καὶ τί ὄραματα ἔκαναν νὰ παρουσιαστοῦνε ! Ἀλλὰ, τὸ παρατήρησα, εἶδα νᾶχω κέγῳ ἕνα φόβο, τὸ φόβο τοῦ πατέρα μου. Κέλεγε αὐτὸς πάντα :

— Παπούτσι ἀπ' τὸν τόπο σου καὶ ἄς εἶν' καὶ μπαλωμένο !

Δὲν τὸν ἔμελλε γιὰ προῖκα φθάνει νᾶτανε γνωστή, τοῦ τόπου μας.

Ἡ Κάκια ἔπαψε σὲ λίγο, νᾶρχεται. Κ' ἐγὼ ἄρχισα νὰ μένω στὸ σπίτι. Κανεὶς δὲ μοῦλε τίποτα.

Ἐνα ἀπόγευμα ὅμως, ξαφνικά, παρουσιάστηκε. Μὰ αὐτὴν τὴν ἡμέρα ἦταν ἀλλοιώτικη, σχεδὸν ἀγνώριστη, καὶ ὄχι ἀπλὰ καὶ σεμνὰ ντυμένη, ἀλλὰ λίγο τρελλά. Μᾶρσε ἔτσι καὶ τῆς ῥίχτηκα. Ἀλλ' αὐτὴ δὲ φέρθηκε ὅπως ἤξερα καὶ πιστεῦα. Ἔτσι μοῦ φάνηκε σὰ νᾶρθε δασκαλεμένη. Τὸ ὕφος της δὲν ἦταν ἐκείνο πού γνώριζα, οὔτε ἡ ματιά της, πού ἄλλοτε τόσο ζητοῦσε τὴ δικιά μου. Τώρα τίποτα ἀπ' αὐτά. Ἦταν ἀλλαγμένη πολὺ, πολὺ ἀλλαγμένη. Ἡ ματιά της λίγο στεκόταν τώρα, πού τὴ ζητοῦσα γώ, καὶ ἀποσυρόταν με κάποια ὑπερηφάνεια μαζί με σκέρτοσ.

Ὅταν ἔφυγε εἶπε ἡ μάνα μου μπροστά μου, στὴν ἀδελφή μου :

— Μὰ πὼς ἔκανε αὐτὴ ἔτσι σήμερα ; Τὴν εἶδες ; Τὸ πιστεύεις τὴ συχάθηκα !

Μετανόησα πού τῆς ῥίχτηκα, ἀλλὰ βρήκα γιὰ νὰ παρηγορηθῶ, πὼς μὲν τὸν τρόπο της αὐτὸν ἔσπασε κάτι πού μέδενε ἀκόμα, μαυτὴ, τί ; καὶ μοῦδινε σωστά, ἢ γιὰ καλὰ τὴν ἔλευθερία μου !

Καὶ ξακολούθησα νὰ ὀνειρεύομαι τὸ πρόσωπο ποῦθελα, καὶ λέγοντας στὸν ἑαυτό μου νὰ προσέχει καὶ νὰ μὴ παρσύρεται ἀπ' ὅτι πρόσωπο νόστιμο.

Ἡ Κάκια ἔπαψε γιὰ καλὰ, νᾶρχεται. Ἀλλὰ σὰ νᾶδωσε μαυτὸ κάποιο σύνθημα, ἀρχίσανε οἱ συναυλίες τῶν δυὸ γρηῶν.

Στὸ σπίτι οὔτε λόγος πιά γιὰ παντρίες καὶ τέτοια. Καὶ

“ΒΩΜΟΣ”, ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΘΗΝΑ ΛΕΩΦ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 25

Τηλεφ. 145

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΟΣΧΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΒΡΑΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Ίδιοκτησία δμωνύμου συνεταιρισμού.

Συνδρομή Έσωτερικού και Έξωτερικού : τὸ χρόνο δραχ. 10
ἑξάμηνη δραχ. 6

Γράμματα συνδρομῆς κοὶ ὅ,τι σχετικὸ μὲ τὴν ἀκόλουθη διεύθυνση:
“Εκδοτικὸν συνεταιρισμὸν «Βωμός» Λεωφ Πανεπιστημίου 25

Καθένας ὑπεύθυνος γιὰ ὅ,τι γράφει.

Γραμματεὺς τῆς συντάξεως
ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΚΑΡΑΛΗΣ

Ὁραὶ γραφείου 9 1)2 - 11 1)2 πλὴν τῆς Κυριακῆς.

πὼς ἤθελα ὅμως, ἤθελα νὰ γίνωταν !. Μιὰ φορὰ μόνε ὁ πατέρας μου μοῦπε :

— Καλὸ εἶνε νὰ μαζευτεῖς πιὰ καὶ νᾶρχεσαι καὶ σὺ στὸ κατάστημα, νὰ φαίνεσαι !.

Στραβομουτσούνιασα :

— Οὐ !. ἔκανα, ἔχω καιρὸ ! Ἄπὸ τώρα κλεισοῦρες !

Ὁ πατέρας μου μὲ κύταξε καὶ δὲν εἶπε τίποτα.

Ἐγὼ θᾶπερνα ὅποια ἤθελα !.

Ἐνα μεσημέρι ἔφερα μιὰ ζωγραφιά κόρης στὸ σπίτι. Στὴ μητέρα μου εἶπα, πὼς τὴν εἶχα βρεῖ στὸ δρόμο, κοντὰ στὸ σιδηρόδρομο. Ἡ ἀλήθεια ὅμως, ἦταν πὼς τὴν εἶχα ἀγοράσει κοντὰ στὸ σιδηρόδρομο, ἀλλὰ ντράπηκα νὰ τὸ πῶ. Εἶχα βρεῖ κάποιον γυρολόγο, ποὺ τότε θᾶχε ἔρθει, νᾶπλῶνει ζωγραφιῆς στὰ κάγκελα τοῦ σταθμοῦ. Ἦταν οἱ περισσότερες, μορφῆς κοριτσιῶν. Ξαφνικὰ μιὰ μοῦ φάνηκε πὼς ἔμοιαζε μὲ τὴ νέα ἑκείνη κυρία ! Ἔτσι μοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε κείνο τὸ προσωπάκι...

Κανεὶς δὲν ἦταν ἐκεῖ κείνη τὴν ὥρα, καὶ τὴν ἀγόρασα. Τῆς ἔφκιαξα ἐγὼ ὁ ἴδιος, μιὰ κουρνίτσα καὶ τὴν κρέμασα κοντὰ στὸ κρεβάτι μου, τάχα γιὰ νὰ στολίσω τὸ δωμάτιό μου.

Φοροῦς ἕνα κουκάκι μαῦρο κ' εἶχε τὸ λαϊμὸ τυλιγμένο μ' ἕναν ἄσπρο μπουλά.

Ὡ, πόσο μᾶρσε κείνο τὸ προσωπάκι μὲ τὰ καστανὰ γλυκὰ μάτια ποὺ κύταξε χαμογελῶντας.

— Νά, ἔλεγα, ἕνα τέτοιο προσωπάκι νὰ βρεῖς, νᾶχεις κοντὰ σου !.

Ἄλλὰ σιγὰ, σιγὰ ἔπαθα κάτι ἄλλο. Αἰσθανόμουνα εὐχρηστικότητα, κάποτε χαρά, ὅταν βρισκόμουνα στὸ δρόμο, ἢ στὸ τραπέζι, στὴ σκέψη, πὼς θὰ πῆγαίνα στὸ δωμάτιό μου, καὶ θὰ τὴν ἔβλεπα !. Ναι, ναί, σὰ νὰν τὴν εἶχα ἔρωτευθεῖ !

Φαίνεται ὅμως πὼς τῶχα νὰ μὲ πιάνει ἀγάπη καὶ γιὰ τὶς ζωγραφιῆς, γιὰτὶ μικρὸς, μιὰ μοῖμουδίτσα σωστή, εἶχα πάθει μανία μὲ μιὰ ἄλλη ζωγραφιά. Καὶ δὲν ἦταν κόρης μικρῆς ἀλλὰ μεγάλης γυναίκας, πῆς. Τὴν εἶχαμε αὐτὴ στὴν τραπεζαρία. Καὶ δὲ βρισκότανε μόνη στὸ κἀδρο, μαζί της ὑπῆρχαν καὶ ἄλλες δυό. Ὁραῖες καὶ οἱ συντρόφισσές της πολὺ, ἀλλ' ἔμένα αὐτὴ μοῦχε χτυπήσει στὸ μάτι. Παράσταιναν τὶς τρεῖς Χάριτες.

Θυμοῦμαι μιὰ μέρα θέλησα καὶ νὰν τὴ φιλήσω. Ἐβαλα πρώτα σ' ἕνα τραπεζάκι, ποὺ ἦταν ἀπὸ κάτω ἀπ' τὴ ζωγραφιά, ἕνα σκαμνὶ καὶ μὲ τὴ βοήθεια καρέκλας, ἀνέβηκα στὸ τραπέζι, κι' ὕστερα στὸ σκαμνί. Καὶ τὴ φίλησα μὲ κίνδυνο νὰ πέσω, νὸ γκρεμιστῶ. Ἀλλὰ τί τρομάρα, τί ντροπὴ αἰσθάνθηκα, ὅταν, καθὼς κατέβαινα ἀπ' τὰ ὕψη, παρατήρησα τὸν πατέρα μου νᾶνε ξαπλωμένος στὸ καναπέ. Δὲν τὸν εἶχα δεῖ ποὺ μπήκα, γιὰτὶ μὲμπόδιζε τὸ τραπέζι τὸ μεγάλο, ποὺ ἦτανε μπρὸς. Εὐτυχῶς κοιμώτανε...

Ἐνα ἀπόγευμα γύρισα κουρασμένος ἀπὸ μακρὸ περίπατο. Καὶ ἀφσὺ ξεκουράστηκα μὲς τὸ σπίτι, βγήκα στὸν κήπο.

Κανεὶς δὲν ἦταν ἐκεῖ, ἔρημος, καὶ μόνε ὁ ἥλιος καὶ χελιδόνια.

Στὴν ἐμφάνησή μου πλῆθος σπουργίτια πέταξαν ἀπ' τὴν κληματαργιά, ποὺ ῥίμαζαν τὶς μαῦρες ῥόγες τῶν σταφυλιῶν. Καὶ καθὼς κάθισα, τοὺς ἀκουσα τοὺς ἀχρεῖους, νὰ φωνάζουν ὅλοι μαζί στὴ γραμμὴ, ἀνεβασμένοι στὸ μαντρότοιχο τοῦ κήπου.

Ἐγυρα στὸν πάγκο.

Μέλισσες, σφήγγες, χρυσόμιγες πετούσανε βουτίζοντας.

Κάτω πάλι στὴ γῆ, μυρμίγκια γυρίζανε, κόκκινα, μαύρα. Ἐνα μικρὸ κόκκινο πῆγαίνα ἔχοντας στὸ στόμα του ἕνα μεγάλο νεκρὸ, κόκκινο, ἄλλο εἶδος..

Ὁ ὕπνος μὲ πῆρε. Κ' εἶδα ἕνα παράξενο ὄνειρο.

Εἶμουνα σὲ μιὰ παραλία, ὅπου κοντὰ, κοντὰ στὴ θάλασσα, βρισκόταν τὸ σπίτι μας χτισμένο. Ἄπ' τὴ θάλασσα ξαφνικὰ εἶδα νᾶχει βγεῖ καὶ νᾶνεβαίνει στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ ἕνα εἶδος μεγάλου κογχυλοῦ, ἢ σαλιγκαρος τῆς θάλασσας. Τὸν πῆρα, τὸν ἐσχόλησα ἀπ' τὸν τοῖχο, καὶ θέλησα νὰ τὸν πετάξω πάλι στὴ θάλασσα. Ἀλλὰ δὲν ἦταν πιὰ σαλιγκαρος κείνο ποὺ ἔβγαίνα ἀπ' τὸ ὄστρακο, ἀλλ' ἕνα μικροσκοπικὸ ἀνθρωπάκι, μιὰ κόρη γυμνὴ μελαχρινή, ὁμορφῆ ἴσαμε μιὰ πιθαμὴ στὸ ἀνάστημα, καὶ μὲ κάτι στηθάκια..

Κρατῶντας τὴν στὸ χέρι σκεπτόμουνα νὰ τὴν κρύψω, νὰ τὸ ἔχω δικό μου αὐτὸ τὸ μικροσκοπικὸ πλάσμα καὶ μαζί θεωροῦσα τελειωμένο τὸ ζήτημα τῆς γυναίκας. Τὴν εἶχα βρεῖ !.

Πάνω αὐτὸ ξύπνησα καὶ μιὰ λύπη μοῦ ἦρθε, γιὰτὶ ἦταν ὄνειρο. Δὲν πρόφτασα ὅμως, νὰ λυπηθῶ πολὺ, γιὰτὶ ἕνα κρυσταλένιο γέλιο ἀκούστηκε πέρα λίγο..

Πετάχτηκα καὶ πῆγα νὰ δῶ..

Ἐνα κοριτσάκι μὲ κόκκινα χούχα, ἦτανε μὲ τὴν ἀδελφή στὸ πλακοστρωμένο μέρος τοῦ κήπου, ποὺ πῆγαίνα δευτέρη εἴσοδο.

Τότε θᾶχαν ἔρθει.

Τὸ πρόσωπό του δὲν τᾶβλεπα ἀλλ' εἶχε ἕνα σωματάκι ! Μικρότερο λίγο στὸ ἀνάστημα ἀπ' τὴν ἀδελφή μου, ἕνα σῶμα !..

Καὶ νὰ καὶ γύρισε, καθὼς θαύμαζα τὸ σῶμα της, γύρω τὸ κεφαλάκι της ἕνα ξανθὸ, ξανθὸ, κ' εἶδα τὸ πρόσωπό της..

Θεὲ ! Τί πρόσωπο ! Νά, νὰ αὐτὴν ἀγαπῶ, αὐτὴν καμᾶλλη, καμᾶι δὲ θέλω !. Πάει !

Δὲν ἔμοιαζε διόλου μὲ τὴ νέα κείνη κυρία, οὔτε μὲ τὴ γραφιά, μὰ διόλου, ἀλλ' αὐτὴ ἦτανε γιὰ μένα, αὐτὸ τὸ σῶπο....

Ὅταν τὸ βράδυ ἔμεινα μόνος στὸ δωμάτιό μου, ἡ μαμου πῆγε στὴ ζωγραφιά.

Στάθηκα τὴν εἶδα, ὕστερα πλησιάζοντας τὴν πῆρα καὶ ἔσχισα. Καθὼς ὅμως τὴν ἔσχιζα αἰσθάνθηκα κάτι στὴν διὰ μου, μιὰ λύπη..

Καὶ ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα μ' ἀρχίσανε βάσανα, πόλεις, ἐλπίδες, ἀπελπισίες. Δὲν ἦταν ἀγάπη αὐτὸ ποῦχα, ἦταν ἄλλα, γιὰ τὸ κοριτσάκι μὲ τὰ κόκκινα. Ὑστερα μετὰ καιρὸ, ἕνα καὶ κείνη τὴν ἀπόπειρα, ποὺ ζήτησα νὰ τῆς πῶ τὶς λέξεις, καὶ τὴν ἔπαθα. Καὶ μετὰ παρουσιάστηκε βοήθεια νὰ μοῦ τὰ φκιαξέει ἡ Ἄνετα...

*
**

Δὲ ξέρω γιὰτὶ εἶχα μιὰ ἐλπίδα στὴν Ἄνετα πὼς κάτι κανε. Ἄλλ' εἶχα κιᾶλλη ;

Ἐτυχε ὅμως αὐτὲς τὶς ἡμέρες νὰ πιάσουνε βροχές, καιριές. Καὶ ἀκριβῶς ἀπ' τὴν ἄλλη μέρα.

— Ὡ ! ἀλοῖμονο, ἔλεγα, τώρα θᾶρθει καὶ ὁ χειμώνας, ὁμίμονο ! Πὼς νὰ κάνω ;

Ἡ Ἄνετα πῆγαίνα στὴ Λιλίκα, ποὺ δὲν ἐρχόταν ἀπ' βροχὴ καὶ τὴν κακοκαιρία, πῆγαίνα σταλμένη ἀπ' τὴν ἀφῆ μου. Καὶ ὅταν ἐρχόταν ἤθελα νὰ τὴ ῥωτήσω, ἀλλ' τροπῆ κ' ἕνας φόβος μοῦκλειναν τὸ στόμα. Αὐτὴ μὲ κύμα μόνε..

— Πάει, ἔλεγα, τίποτα δὲ θᾶκανε καὶ τῆς ἔρχεται δύλο νὰ μοῦ τὸ πεῖ !

Καὶ κλεινόμουνα στὸ δωμάτιό μου, ἀπελπισμένος, ὄρες. Μάνα μου ἐρχόταν καὶ μοῦ χτυποῦσε :

— Ἐλα, μὸῦλεγε, τί κάνεις τόσες ὄρες κλεισμένος !

— Γράφω ! τῆς ἀπαντοῦσα.

Κ' ἔγραφα ἀλήθεια, τὴν ἱστορία τοῦ ἔρωτά μου !

Αὐτὴ ἐπέμενε :

— Ἐλα, ἀνοιξε ! Τί, φιλόσοφος ἢ συγγραφέας βάλθη νὰ γίνεις !

Πῆγα νὰ τῆς πῶ, ὅταν μοῦπε αὐτὸ :

— Μὰ μπορῶ νὰ γίνω φιλόσοφος ποὺ δὲν ἔχω στάλα

πιὰ μυαλὸ : Μπορεῖτε νὰ μοῦ τὴ δώσετε αὐτὴ γιὰ νὰ μοῦ ξανάρθει ;

Ὡ τὰ σύννεφα καὶ ἡ βροχὴ πόσο μὲ πείραζαν ! Ἄχ, νὰ ὁ χειμώνας !. Ἀφσὺ σὶς τόσες καλοσύνες δὲ μπόρρεσα νὰ καταφέρω τίποτα, θὰ μπορέσω μὲ τὶς κακοκαιρίες ποὺ θὰ τὴ βλέπω ἀργὰ καὶ ποῦ !

Κι' ἂν ἔπαβε καὶ τὴ φιλία μὲ τὴν ἀδελφή μου ; Νὰ τὴν πάρει ἄλλος ! Μὰ τὸ Θεό, θὰ τρελλαθῶ !..

Κιᾶκουγα τὴ βροχὴ νὰ χτυπᾶ ῥυθμικὰ τὰ παράθυρα καὶ μοῦ φαινότανε νὰ χτυποῦσε τὴν καρδιά μου, νᾶπεφτε σ' αὐτὴ παγωμένη..

Βγήκα κ' ἔξω, ἀλλὰ δὲν πέρασα ἀπ' τὸ δρόμο της, πέρασα ἀπὸ μακρὰ γιὰ νὰ δῶ τὸ σπίτι της. Ἄλλ' οὔτε τὸ σπίτι της εἶδα. Εἶδα μόνε νέους νὰ περνοῦν ἀπ' τὸ δρόμο της καὶ τοὺς μίσησα !..

Εἶχε ἀρκετὲς μέρες νὰ φανεῖ. Ἀλλὰ πάλι ἦρθε ἡ ἡσυχία, ἔλαμψε ὁ μάγος ἥλιος, καὶ τὸ κυανοῦ χροῖμα τοῦρανοῦ γλυκὸ, γλυκὸ σὰν τὰ μάτια της, πάλι φάνηκε.. Μαῦτὰ ἦρθε καιαὐτή, ἄλλος ἥλιος, γιὰ νὰ πάψει τὴν τρικυμία ποῦχα στὸ νοῦ.

Θυμᾶμαι καθόμουνα στὸ παράθυρο καὶ κύταξα μελαγχολικὸς ἔξω, τὸ δρόμο, τοὺς διαβάτες, ὅταν ξαφνικὰ τὴν εἶδα νᾶρχεται. Ἀλλὰ, ἀλλὰ πρώτη φορὰ, πρώτη, καθὼς κύταξε πάνω, ποὺ μ' εἶδε, ἀντὶ νὰ ῥίξει τὰ μάτια της εὐθὺς ἀλλοῦ, ἕνα χαμόγελο χάραξε τὴ ῥοδινὴ της ὄψη καὶ μὲ χαιρέτησε μελαφρὸ κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ !

Πὼς δὲν ἔπεσα κάτω ; Ὑπάρχει εὐτυχία, πολλοὶ ῥωτοῦνε. Δὲν ὑπάρχει, λέει ; Νά, νὰ αὐτὴ ἦταν ἡ εὐτυχία, τὴν εἶδα, εἶδα τὴ λάμψη της !

Ὁ νοῦς μου σάλευε, ἔτρεμα ὅλος, ποὺ ἐτοιμαζόμουνα γρήγορα, νευρικά. Θάλασσα τάχα κάνει μέσα. Ἐκανα καὶ νὰ θυμώσω, ἀλλ' εὐθὺς γέμιζα ἀπ' ἀγάπη..

Ἐτοιμάστηκα καλά, φόρεσα καὶ τὸ καπέλο μου, γιὰτὶ μοῦ φαινόταν πὼς μοῦ πῆγαίνα ἔτσι μὲ κατεβαστὸ τῶνα του μέρος, κ' ἔκανα νὰ βγῶ, ὅταν ἡ Ἄνετα φάνηκε στὴν πόρτα.

Ἡ μορφὴ της ἦτανε γελαστὴ κ' εἶχε τῶνα της χέρι πίσω.

— Σοῦ φέρνω κάτι ! μοῦπε. Τί μοῦ δίνεις ;

— Ὁ,τι θέλεις !

— Δὲ θέλω τίποτα !. Νά ! Μοῦ τᾶδοσε νὰ στὰ δώσω, μὲ τὴ σημασία τους !

Καὶ μοῦδωσε ἕνα κλωνὶ αἰγόκλημα κ' ἕνα φύλλο..

— Ἐλα, ἔλα, Ἄνετα, ἄφησε τᾶστεῖα !

— Σοῦ κάνω ὄρκο ! Τί θὰ σὲ γελάσω !

Κ' ἔκανε νᾶρχισε ὄρκους.

Τὴ σταμάτησα καὶ τὰ πῆρα.

— Καλά, καλά !. μὰ ἀλήθεια εἶνε ;. Μὴ μέ..

— Μὰ ἀκόμα !.

— Καλά, καλά ! Καὶ τί σοῦ εἶπε, λέγε μου, ὅτι τὸ δίνει μὲ τὴ σημασία του ;.

— Ναι, ναί, ναί !. Ὅτι στὸ δίνει μὲ τὴ σημασία του ! Τί ἄλλο θέλεις !.

Ἦξερε ἡ Λιλίκα πὼς γνώριζα ἀπὸ σημασίες λουλουδιῶν. Τὸ θυμήθηκα εὐθὺς. Μιὰ μέρα στὴν ἀρχή, ἦταν ἔμπρὸς ποῦ μὲ ζήτησε ἡ ἀδελφή μου τὸν ὄνειροκρίτη μου

να δει ένα όνειρό της. Και όταν η αδελφή μου τόδε, τον πήρε κι αυτή κοι τον κύταξε. Στο τέλος είδε πούχε και σημασίες ανθρώπων.

— Μπά, έκανε, έχει και σημασία ανθρώπων;

— Ναι, της είπε η αδελφή μου, τις βάλλανε κοντά στα όνειρα !. 'Ο Τάκης να δεις, πώς τις ξέρει ! απ' έξω και ανακατωτά !.

'Εγώ διαμαρτυρήθηκα.

Κείνες τις ημέρες η αδελφή μου μου φερόταν κάπως καλά, άλλ' έπειτα !

Γνώριζα αλήθεια τις σημασίες, κ' ήξερα τί σήμαινε το κλωνί και το φύλλο του αϊγοκλήματος, αλλά θέλησα να βεβαιωθώ, δέν πίστευα, κι άρπαξα τον όνειροκρίτη και κύταξα :

Αιγόκλημα (κλώνος) Με δεσμεύεις.

Αιγόκλημα (φύλλο) Θα είσαι ευτυχής αν μ' απολαύσεις.

Να την απολαύσω ! Θεέ ; Πώς δέν πήρε δρόμο ο νούς μου !

Γιαυτό μου χαμογέλασε, γιαντό...

'Η 'Ανέτα πάνω σαυτό μουπε :

— 'Ακουσε δώ, είνε μόνη της κάτω ! 'Η Τασία είνε στο δωμάτιό της και ντύνεται ! Αυτή κάνει μια ώρα ως πού να ντυθεί !..

Πώ, πώ, πώς μούρθε ! 'Αλλά πώς θα πήγαινα ;

Μια ιδέα μουρθε σαν έμπνευση. Είχα κέγώ τις έμπνεύσεις μου, τί νομίζετε ; Κρατώντας τον όνειροκρίτη όρμησα κάτω, σιγά όμως σαν κλέφτης.

Κατεβαίνοντας έψαχνα και βρήκα κάτι, πού ήθελα..

Την είδα να περπατά σιγά με βήμα βραδύ, στο δρομίσκο, πού ήταν ο πάγκος κείνος, πούχα κοιμηθεί...

Μόλις άκουσε το βήμα μου στάθηκε και γύρισε. Και άμα μ' είδε τα μάτια της φωτισθήκανε δυνατά, κ' ένα χαμόγελο στόλισε τη μορφή της..

— Θεοί !

Την πλησίασα.

— Αυτό είνε δικό σας ; τη ρώτησα δείχνοντας τον κλώνο και το φύλλο.

'Ο τρόπος της εκείνος ο έξυπνος, κείνη η έξυπνάδα, πού μέκανε δυστυχή, πού τη φοβόμουνα και την αγαπούσα μαζί, βγήκα πάλι τώρα, όχι όμως να με πικράνει, αλλά να μου δώσει τη μεγαλύτερη ευτυχία του κόσμου..

— 'Ητανε δικό μου, τώρα είνε δικό σας ! Μήπως όμως, δέν το θέλετε ;

— Για το θεό ! μήν το λέτε ! Πώ, πώ ! 'Ισα, 'Ισα ! Σας ευχαριστώ, ευχαριστώ ! της είπα μη βρίσκοντας άλλο τί να πώ. 'Αλλά μέβγαλε άσπροπρόσωπο κείνο, πούχα σκεφτεί..

— Νά, για να δείτε δώ, της είπα και της έδειξα, ανοίγοντας το βιβλίο, να αυτό το λουλούδι εγώ θα σας δώσω.

— Για ! έκανε αυτή.

Κέγραφε το βιβλίο :

— 'Ασφόδελος—Σε ακολουθώ μέχρι τάφο.

— Το μικρότερο λέει, απ' ότι αισθάνομαι ! της είπα καθώς διάβαζε. 'Ο νούς μου είχε αρχίσει να δουλεύει τακτικά, ως πούμα τακτικά αν κ' έκανε σα ρόδα μηχανής πού της έχουνε σπάσει γρανάζια.

Σήκωσε το βλέμμα και με κύταξε χωρίς χαμόγελο τώρα..

— 'Ω, ανόητοι, έλεγα έπειτα, πού το θυμόμουνα, ανόητοι, πού όνειρευέσαστε και λέτε παραδείσους με θεούς άγγέλους, κ' άλλα, ανόητοι ! Να αυτός είνε ο παράδεισος η ματιά της κόρης πού αγαπάτε και σας αγαπά !.

'Εφυγα όταν κατάλαβα πώς θα έρχόταν η αδελφή μου Κ' έφυγα, όχι για τίποτα άλλο, αλλά γιατί δέν ήθελα να με δει σε κείνη την ταραχή, ξαναμμένο.

Κέγλύστρησα σαν κλέφτης πάλι κιάνέβηκα πάνω, απ τη μικρή σκαλίτσα όμως τώρα.

Εδγυχώς οι γρηές δέν τόχαν πάρει μυρουδιά. 'Η μάνα μου έλειπε.

Το πρόσωπο π' αντίκρισα, άμα ανέβηκα, ήταν 'Ανέτα.

Μου φάνηκε πώς παραμόνευε, γιατί ευθύς παρουσιάστηκε.

— 'Ανέτα μου, σευχαριστώ πολύ, πολύ ! Μουδωσε τη ζωή μου ! της είπα και της άρπαξα τα χέρια.

'Αλλά πώς μου φάνηκε, ότι τα μάτια της ήτανε κόκκινα κλαμμένα..

* *

Τί να γίνεται τώρα, η 'Ανέτα ; Μια μέρα έφυγε απ' το σπίτι μας, πριν ακόμα, η λίγες μέρες πριν κάνω σύντροφο του βίου μου, την κόρη με τα κόκκινα.. 'Εφυγε αφού με κανε ευτυχή ! Θέλησα να την κρατήσω, αλλά στάθηκε άδικο νατο, ήθελε να φύγει. Κ' έφυγε και απ' τον τόπο μας.

Τί να γίνεται τώρα ; Θα ζει άρραγε, κείνο το δυστυχισμένο πλάσμα, η θα πλανιέται δώ και κει στα ξένα δουλεύοντας, γερασμένο, συντριμμένο και φέροντας και άναμνήσεις ! Και τί άναμνήσεις !..

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Ο,ΤΙ ΒΟΛΕΙ...

Συννέφιασε, σκοτεινιάσε κι άπάνου μαύρα δάση στον καταγάλανο ουρανό, απλώνουσε χειμῶνες τη φοβερή την όψη τους πού φόβισε την Πλάση, τώρα του τρόμου κήρυκες ταραίζουν και γοργόνες ! Σε λίγο με τ' αστράγματα κι η μόρα θα ξεσπάση, σα φύλλα ολόπικνα, βαριά, κοπάδι' από σταγόνες θα όρμήσουν τό 'να στην όρμη και βιά να ξεπεράση τ' άλλο κ' οι κάμποι οι χαρωποί θα γίνουνε λιμνιώνες... 'Ας γίνη ! αφού το πρόσταξεν η Μοίρα και το θέλει, το φοβερό προμήνυμα, τα πάντα πού ταραίζει, δε με τρομάζει ολότελα, μήτε πολύ με μέλλει ! 'Ο,τι βολεϊ στην ώρα του η Μοίρα το προστάζει ! 'Αφού να κάρη αλλοιώτικα τη δύναμη δέν έχει, πίσω απ' τ' άμάξι τ' άγνωστο σαν το παιδάκι τρέχει...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΙΝΑΛΙΩΤΗΣ

Τα φύλλα της πρώτης εξαμηνίας του «Βωμού» δεμένα σε τόμο με χρωματιστό εξώφυλλο, πωλούνται δρ. 6 στα βιβλιοπωλεία Βασιλείου, Σαλιτέρου, Κουκλάρα και στα γραφεία μας.

ΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

Τον καθηγητή X. μάθαμε από τους ξένους να τονε με τρανό γλωσσολόγο. Κυριολεκτικότερο θα ήτανε να τονε λέγαμε χοντρο γλωσσολόγο' δηλ. στα χοντρά σημεία της επιστήμης τα καταφέρνει μιά χαρά, μα εκεί πού χρειάζεται φιλοδοουλειά, εκεί πού θέλει φινό ξεδιάλυμα, πολύ πιο τα καταφέρνει ο έθλογημένος.

'Αφτό έρχουμαι να τάποδειξω εδῶ χεροπιαστά με παραδείγματα, όσα κιθ θέλετε. Τάχω σημαδεμένα στα βιβλία μου ένα ένα, κένα ένα θα τα περάσουμε όλα, σιγά σιγά χωρίς βία, φτάνει μόνο να μη βαρεθίτε.

'Αρχή του παραμυθιοῦ, καλησπέρα σας.

'Ολοι πού καταγίνονται με τα νεοελληνικά ξαίρουνε βέβαια πώς υπάρχει κάποια λέξη : άφιλογιά. Είναι το άρτο άμφιλογία=φιλονικία, την ξαίρει τη λέξη κι ο ίδιος Αθηνās ΚΔ', σ. 10).

'Ωστόσο ο πάνσοφος καθηγητής της γλωσσολογίας, πού άφτός τα ξαίρει κέμεις οι άλλοι δλο «άσύστατα κι αυτό-τότια» λέμε ('Αθην. ΚΔ', 325) το Βελθεντινό τύπο φιλου-γιά, δηλ. (ά)φιλογιά απ' το άμφιλογία, ξαίρετε από πού παράγει; (MNE α' 325).

Το φιλογιά γίνεται λέει απ' το φιλολογία !

«Σπίτι και καράδι άφιλογιά θα φέρει» λέει μιά παροιμία, δηλ. μέσα στο σπίτι, μέσα στο καράδι, πάντα θα γίνει κάποια φιλονικία, κάποιο καβγαδάκι.

'Ωστόσο αν ενδιαφέρεται ο λαός για το σπιτιοῦ (η του καρδιοῦ) τη φιλολογία, ώστε να κάνει γιαυτότην και παροιμίες... άφτό μόνο ένας Χατζηδάκης μπορεί να το ξαίρει.

Το φιλολογία είναι το άφερημένο του φιλόλογος. 'Ιδού λέει ο Φρόνιχος (322) για το νόημά του το κλασικό για το μεταγενέστερο : «φιλόλογος, ο φιλῶν λόγους σπουδάζων περι παιδείαν» οι δε νυν επί του έμπειρου λαοῦ». Μα στο φιλογιά δε βλέπω καμιά φιλολογία, καμιά έμπειρία. Βλέπω μόνο του X. Χατζηδάκη την έρηχη σοφία.

Τα έπιθετα, λέει ουρανι βουσσινι κτλ. γίνανε κατά το τούρκο ρεγκι (έτσι λέει ο X. MNE α' 148 β' 251).

Ποιό τούρκο και ποιό ρεγκι ; 'Ετσι πάντα θρασο-λά και όργιάζει άπάνω στην άγνοια πού έχει ο 'Ελληνας για τις στοιχειακές αρχές της γλωσσολογίας.

Ρεγκι τούρκικη λέξη δέν υπάρχει. 'Η τ. λέξη είναι = χρώμα, κείναι 'Ισα 'Ισα από κείνες πού καθόλου δέν περάσει στα 'Ελληνικά, ούτε και στα ντόπια.

Πώς λοιπόν τώρα το ρενκ 'Ελληνικά έγινε ρεγκι (τούρκα αιτιατική) και πώς δυνάμωσε τόσο μέσ' στο αίστημα του 'Ελληνικοῦ λαοῦ, ώστε να επιδράσει σε τύπους έλληνατους: ουράνιο, βύσσινιο, θαλάσσιο, ψαρό κτλ. και τους κάνει: ουρανι, βουσσινι, θαλασσι, ψαρι κτλ. πού

τύποι πάγκοινοι 'Ελληνικοί, ο σοφός Γαργαντούας της παλαιάς επιστήμης μπορεί να το χωνέψει. Μα οι 'Ελληνας άγνωστες... Αί αυτώνων το στομάχι μένει χημικά άφθορο σε τέτοια. Βλέπε την εξήγηση : Γραμ. Φιλην. 38.

Να μήν ξαίρει ένας γλωσσολόγος μιάν ξένη γλώσσα,

καθόλου δε λιγοστέβει την αξία του. 'Αλλά να γράφει για μιάν άγνωστή του γλώσσα άρρατα θέματα χωρίς να σέβεται ούτε τον έαφτό του, ούτε τους άναγνώστες. 'Αφτό μόνο ο X. Χατζηδάκης, ο μοναδικός, μπορεί να το κάνει.

Κωμικότητα γίνεται ο X. καθηγητής εκεί πού πολεμά να ξηγήσει μιά Μυτιληνια παροιμία. ('Επετηρ. Πανεπ. 1910 —11, σελ. 54).

Τον άράπη τσαλιστεύεις κτλ.

τσαλισόρουμ—τσαλιστιμ > τσαλιστίζω και τσαλιστέβω σημαίνει Τούρκικα καταγίνομαι, προσπαθώ. 'Ωστόσο ο X. το παίρνει πώς είναι τσ' ά ληστεύεις = και αν ληστεύεις. Κέτσι μās τα κάνει περιόλι : «ληστεύω άρα σημαίνει εργάζομαι λέει, και μάλιστα επιμελώς, άκαταπονήτως» !!! —Μπράβο να σοῦ πῶ !

Καππάκι το πῶμα, (το γράφει με διπλό π !) εκ του Λατινικοῦ λέει cappa, μεθ' έλληνικῆς υποκοριστικῆς λέει καταλήξεως. (Ίδιο βιβλ. σελ. 64).

Καπάκ (τούρκο = πῶμα) + —ι ή οϋδέτερη έλλ. κατάληξη : καπάκι. 'Αφτό είναι, τίποτα άλλο.

Κουβάνι, ή γουβάνι είναι απ' το Τούρκικο : κουβάν=κυφέλη. Δέν πιστέβω ναχει σχέση με το 'Ησυχιανό κύβηνα. Μα κιαν έχει, πάλε η Νεοελληνική λέξη απ' τον τούρκο τύπο είναι καμωμένη. (Ίδιο βιβλ. σελ. 68).

Τέτοιο είναι και το ανασόνι ('Αθηνās ΚΔ', 27), το 'Ελλην. άνησον έγινε τούρκικα ανασόν κι απ' άφτό βέβαια είπαμε ανασόνι.

'Αφτό είταν έφκολο να το καταλάβει απ' το καταληχτικό —νι. Γιατί άπεφτείας απ' το άνησον θα το λέγαμε άνησο η και ανασο τέλος, μα όχι ανασόνι (πρβλ. αρχαιο: όπιον τούρκ. άφιόν. νεοελ.: άφιόνι, αρχ. έβενος, τουρκ. άμπανός, νεοελ. άμπανόξι κτλ.) Δέν είπαμε όμως ποτέ : άμυλον > άμυλόνι, Θέρισον > Θερισόνι κτλ. Μα τέτοια ψιλά πράματα ο καθηγητής X. δέν τα καταδέχεται. Θέλει να είναι χοντρος γλωσσολόγος. 'Ωστόσο άφτη εδῶ η παρατήρηση, γιατί το άνησον έγινε ανασόνι κι όχι άνησο, για γλωσσολόγο είναι πολύ σπουδαία κέχει να κάνει πολύ.

'Ηθελα να ξαίρω τα τέτοια ο καθηγητής X. (κέχει άπειρα τέτοια πρβλ. και περιόδ. Βωμός φυλ. 8 σ. 93 και 103) Τα παραβλέπει από καλή θέληση, η δέν είναι σε θέση να τα προσέξει ; 'Αν το πρώτο, η επιστημονική του αξιοπιστία είναι για να την κλαίμε, αν το δεύτερο η επιστημονική του αξία είναι για να τη χαίρεται.

'Ιδού και μερικά ακόμα : MNE β', 413 λέει πώς οι σκλωπες > σκλουπες = γλαυκές είναι, λέει, οι αρχ. σκολόπανες !

Για όνομα του Θεοῦ ! Κύριε φιλόλογε ! (Κάθε λίγο μās κατηγοράει έμένα και τον Ψυχάρη πώς δέν είμαστε φιλόλογοι, λέει.) Κύριε φιλόλογε ! Το σκλωπες είναι οι αρχαίοι σκῶπες (ο σκῶψ) πού σημαίνει κιόλα γλαυκές, γιατί το σκολόπανες σημαίνει μπενάτσες, ξυλόκοτες, ξυλόρνιθες, και όχι κουκουβάγιες.

Τώρα πού βρέθηκε το λ ; 'Από κάποια παρετυμολογική συνεργεία βέβαια. πρβλ. βάσανα > βάρσανα, απ' το βαρῶ =χτυπῶ : «βάρσανα πού με βαροῦνε» !

Τέτοιο είναι και το κλούβιος πού γίνεται λέει απ' το κολοβός ! Κύριε γλωσσολόγε συστηματικέ ! (έμεις οι άλλ-

λοι είμαστε ασύστατοι λέει, και αυτοσχέδιο, 'Αθην. ΚΑ', 325) Κύριε έτεροσχέδιο!

Κλουβί και μάλιστα κλούβα λέει ο υπέρμαχος στα τέτοια φίλος μου Δ. Καμπούρογλου λέγεται και το σπιτάκι των όρνιθων, το κοτέσι, ο όρνιθώνας.

Όστε κλούβιο αυγό, εκείνο που στέκεται μέσ' στον όρνιθώνα για πρόσφυλος: φωλεά—φώλιος, κλούβα—κλούβιος, κέπειδη άφτό παλιώνει και ούριάζει, κλούβιο= ούριο.

Άλλού πάλι (Γενική γλωσσική σελ. 115) λέει πως το χωρατιάς είναι τούρκικο! Λέξη τούρκικη χωρατιά δεν υπάρχει. Άφτό τούρκικα το λένε σανά=άστειο, άστειότης. Το χωρατιάς είν' έλληνικότατο, και άκολούθησε στην εξέλιξη το ίδιο στάδιο με το άστειός=ο κάτοικος του άστεως και κατ' άκολουθία ο λεπτός τούς τρόπους, ο εϋφυλόγος ο χωρατατζής.

Χώρα=άστν, χωραίτης=ο άστειός (κάτοικος άστεως) χωραίτευω > χωρατέβω = κάμνω σαν τον κάτοικο της χώρας, του άστεως=άστειεύομαι. Άπ' το ρήμα γίνεται ούδέτερο ουσιαστικό το χωρατό = το άστειο. κάνω χωρατά = άστεια, άφτη του πληθυντικού ούδέτερου ή αιτιατική μπορεί να νομιστεί ένικοϋ άρσενικοϋ αιτιατ. : κάνω χωρατά (δηλ. χωρατών) χωρίς καθόλου ναλλάξει το νόημα, κι άπ' άφτό γίνεται ονομαστική ο χωρατιάς.

Επίσης λέει πως ή αιτιατ. του τούρκικου άγά είναι: άγανί, ένω είναι άγαγι = τον άγαν (ίδιου βιβλ. σελ 296) και δοτ. άγαγά άντίς άγαγά.

Ένφ ταλιμ = γύμνασμα είναι λέξη παλιό διαφορετική άπ' το τσαλιμ = σκέρτσσ, ο κ. Χ. λέει πως είναι ή ίδια λέξη (ίδιο σελ. 117).

Δέν είναι σα θέση να κούση πως ή λέξη πατενταλής ναί μέν έχει θέμα 'Ιταλικό, μα έμεις την πήραμε άπ' τούς Τούρκους έτσι έτοιμη με την τούρκικη κατάληξη και λοιπόν δέν ταιριάζει καθόλου εκεί που τή βάζει για παράδειγμα. (ίδιο βιβλ. σ. 122). Πρβλ. φιλίντα λέξη Γερμανική flinte = τουφέκι, μα έμεις την πήραμε άπ' τούς Τούρκους γιαταφτό και το άρχικό φλ > φιλ.

Στην 'Επετηρ. Πανεπ. 1913—14 σελ. 69 λέει το μός (γράφε μώς) είναι άπ' το μόλις. Πιστέθει ο καθηγητής Χ., πως μπορεί να ξεπέσει ο φθόγγος λ1 (όχι λ, έδω δέν έχουμε λ έχουμε: λ2) έτσι στα καλά καθούμενα; να ποθμε λ. χ. της σκός άντι της σκόλης κτλ.; Όχι δά. 'Ιδού λοιπόν ποιό είναι το σωστό άμ' ως > μώς: άμ' ως εφάνησαν οι πολέμιοι > μώς φάνηκαν οι έχθροί.

'Ιδιο βιβλίο σελ. 74 για ναποδείξει πως το Δοξάτο έγινε άπό προσηγορικό τοξάτο (σπίτι με τόξα, καμάρες) κοντά στο παράδειγμα τοξάρι > δοξάρι βάζει σα ναίνα το ίδιο και το παράδειγμα άτραχτι > άδράχτι.

Έτσι λοιπόν; ο ίδιος ο γλωσσικός νόμος ο γλωσσικός νόμος που κάνει το τ > δ στα τοξάρι > δοξάρι, τοξάτο > Δοξάτο; ο ίδιος είναι που το κάνει και το άτραχτος > άδράχτι; Μπράβο δάσκαλε! Για τουτο δά είναι κεκορημένη ή άνοσοφαίρα των 'Ελληνικών γραμμάτων άπ' την επιστήμη σου. Βλέπε Γραμ. Φιλην. σελ. 133 για το πρώτο, και σελ. 90 για το δεύτερο. Βλέπε και Βωμός τομ. α' σελ. 93).

Ένας τέτοιος γλωσσολόγος και και δέν έχει ξαναοϋτε κι άπ' τις χοντροκομμένες δασκάλικες έτυμολογίες.

Είναι γνωστό πως οι δασκάλιοι το πανταλόνι το πουν άπ' το πάντα λειώννει και το κενέφι άπό το φωτός και το μπριζόλα άπ' το έν πυρι όζει όλη; χαλβάς άπ' το χαλαρός βαινειν και το πιλάφι άπιλαβέσθαι και το ντολμής άπό το δόλωμα-δολο και το μαξούλι άπ' το μάω, μαζός και το γάιδαρο το άει δέρεσθαι και το ναργιλές άπ' το νάρκη λει.

Βλέπε και Λεξικό του Ζηκίδη που έχει κάμποσ τοια, λ. χ. πως το κανόνι είναι άπ' το άρχ. κάννω και το πάστα άπ' την άττική πάστη κτλ.

Έτσι λοιπόν κι' ο καθηγητής Χ λέει πως το τσάφλο γίνεται άπ' το εξώφλοιοι, λέει. Τώρα πότε είπανε φλοιοι και άν μπροϋσε να λεχτεί εξώφλοιοι ήταν εξώφλοιοι δέν υπάρχει, κι άκόμα πως ξηγείται ο τσέφλο με σ κτλ. κτλ. κτλ. «ταϋτα φιλολογούμενον επισκοπεϊν».

Μα ο καθηγ. Χ. μάς κοπανάει κάθε λίγο πως φιλόλογοι δέν είμαστε και κανένα δικαίωμα δέν ένανακατωνόμαστε σε τέτοια.

Όστόσο μέλο το σεβασμό μας για τις γνώμες το το θαυμασμό μας για τα καλά τού άπ' (ών περι ποιείται, καθώς λέει), μα μάς επιτρέφει να ποθμε δά μεις τή γνώμη μας για το ζήτημα κι άς έχει πάλι τή δική του. Κάμποσες λέξεις έχουμε παρμένες άπ' 'Αραβική, είτε άπεφτείας είτε μέσο της Τούρκικης.

Υπάρχει λέξη άραβική djefl=τσόφλιο, σερεπι κτλ. άφτό λοιπόν είναι το δικό μας το τσέφλο, άφτό είναι ο πρώτος ο τύπος, κείναι πολυ κοινός κι άφτός.— οι 'Ελληνες, καθηγητάδες βέβαια δέν είστε, και θερετε Ρωμαίικα—τσέφλιο λοιπόν. Άκόμα είναι γνωστό ο φθόγγος ε συχνά γίνεται θ πριν άπ' ένα χειλικό π, b, πρβλ. γεφύρι > γιοφύρι, γεμάτος > γιομάτος, θι > ροβίθε κτλ. (Γραμ. Φιλ. § 263) έτσι λοιπόν και τσέφλο > τσόφλο. Άφτό είναι.

Όμοίως λέει ο καθηγητής Χ (MNE α', 393) φτίλιον, πτίλον. Καθαφτό τύπος φτίλι δέν υπάρχει: στερια ιδιώματα λένε φ'τίλι' χωρίς κανένα άτονο ε, επνηθίζουνε πάντα, και στα νότια: φτίλι με όλα τα άπ' δπως συνθίζουνε πάντα. Μα ήταν ο καθηγητής θέλει να παρατρέψει την προσοχή του άπλοϊκού άνστη ή τόλμη του σε τέτοιες δά λαθροχειρές έμειν λούμενη. Έδω θέλει δλέπει να μάς το σχετίσει πτίλον κιό τύπος φ'τίλι έρχεται πιο βολικά στο λσμό του. Μικροπονηριές ανάξιες για ένα επιστήμονα.

Είναι γνωστό πως άρκετες λέξεις με τή φθογγική την εξέλιξη που παθαίνουν είτε άπό φυσιολογικούς άπό ψυχολογικούς λόγους, συμπέφτουν δλότελα στή με άλλες άρχαιότερες, κέτσι μόνο ο γλωσσολόγος να ξεχωρίσει την άρχή τους.

Μερικά παραδείγματα θα μάς το ξεδιαλύσουν τερα:

Άπ' το ψόα, ψοία, ψοιάριον έγινε ψάρι=το λέγεται και ψαρονέφρι που καμιά σημασιολογική έτυμολογική σχέση δέν έχει με το: ψάρι, το δφ

άπ' το δφον. (MNE 6'.) Το 'Ιταλικό machera=προσωπιδοφόρος και το Τούρκικο μασχαρά=πρόστυχος τά είπαμε και τά δυο μασκαράς με διαφορετικό βέβαια νόημα το καθένα.

Τέτοια είναι κάμποσα που είναι και άρκετά νόστιμα. Γιαφτά θα μιλήσουμε σε ξεχωριστό άρθρο.

Τέτοια είναι και τά νεοτερικά: στρατιώτης και στρατιά άπ' το 'Ιταλικό strata=δρόμος που δλότελα κατά τύχη συνέπεσαν με τά άρχαία εκείνα (πρβλ, δημ. τραγ. «Διαβάτες μου διαβαίνετε στρατιώτες περπατάτε»—«Διαβάτες μου στρατιώτες μου καλοί μου στρατολάτες»=οί την στραταν ελαύνοντες (πρβλ. δρομολάτης συνων.) που καμιά σχέση βέβαια δέν έχει με το άρχ. στρατηλάτης, και ρήμα στρατέβω=δδεύω: «ώς άστραπή το σίδερο στρατέβει άπάνω κάτω» ('Ερωτοκ. Δ'. 1794) και στρατέμα=περπάτημα, δδοιορία. «του κύκλου (των ένιαυτών) τά στρατέματα» (άφτου Δ', 618). 'Ο κ. Ξανθοϋίδης τάχει ξεδιαλύσει στην έντέλεια ('Ερωτ. σελ. 702—703). Όστόσο ο καθηγητής Χ. στα MNE α', 143 μιλάει με «Ζηκίδειον άφέλειαν» στρατεύω, στρατεία, εκ του στρατιωτικοϋ δίου λέει. Σπολλάτι' φωτιστήκαμε.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Υ. Γ. 'Ο κ. Α. Ν. Βασιλειάδης (Σιουρνάρα 79) μάς γράφει ότι στο Νυμφατο, χωριό της Σμύρνης άκουσε τον τύπο δροσολός δηλ. δροσολό(γ)ος = που σε δροσίζει με τά λόγια του. Έχουμε λοιπόν: σπιτολός (Αίγινα), τρατολός (ο κ. Λαλεχός), πουλιολός, δροσολός, έτσι και άρματολό(γ)ος > άρματολός. Έχει καμιά αντίρρηση ο καθηγητής Χ; Βέβαια και θάχει, μα που δέν το βρήκε εκείνος. Μόνο τά δικά του είναι σωστά: όλα τάλλα είναι «ασύστατα και αυτοσχέδια» ('Αθηνάς ΚΑ', 325)

Μ. Φ.

BAUDELAIRE

ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΙ

Μητέρα τής ανάμνησης, κυρά μεσ' τις κυράδες, Σϋ ποϋσαι ή κάθε μου χαρά, κι' ή κάθε μου άσχολία, Θά θυμηθείς τών τόσω μας χαδιών τις όμορφάδες, Και τή γλυκάδα του τζακιου τής νύχτας τή μαγεία, Μητέρα τής ανάμνησης, κυρά μεσ' τις κυράδες!

Τά βράδυα που τά φώτα του τζακιου ή φεγγοβολή, Και στο μπαλκόνι κάπια δειλινά όδοβαμμένα' Πόσο γλυκό το στήθος σου, ή καρδιά σου τι καλή! Λόγια άφθαρτα πολλές φορές είχαμε μιλημένα Τά βράδια, που τά φώτα του τζακιου ή φεγγοβολή.

Στά πυρωμένα δειλινά πόσ' όμορφ' είναι οι γήλιοι! Πόσο βαθυό το διάστημα, πόσο ίσχυρη ή καρδιά Βασίλισσα τών λατρευτών, ή πνοή μου σα σ' εφίλη, Του αίματου σου έλεα π' αναπνέω σκυφτός την ευωδιά. Στά πυρωμένα δειλινά ποσ' όμορφ' είναι οι γήλιοι!

Μαύρη σαν τοίχος έπεφτε ή νυχτιά, και στο σκοτάδι Τά μάτια μου, έμαντεύανε τις κόρες τών ματιω σου, Κι' έπινα την άνάσα σου, ω γλύκα, ω φαρκάκι! Τ' άδερφικά τά χέρια μου, κρεββάτι τών ποδιω σου Γενήκαν, ένω πύκνωσε τής νύχτας το σκοτάδι.

Ξέρω την τέχνη ευτυχισμένες ώρες ν' αναστήσω, Και τά παλιά μου να τά ζω στα γονατά σου άκόμα' Γιατί τις όμορφίες σου που άλλου ν' αναζητήσω, Άπ' τή γλυκεία σου την καρδιά κι' άπό το θείο σου σώμα; Ξέρω την τέχνη ευτυχισμένες ώρες ν' αναστήσω.

Οί όρκοι αυτοί, τ' άρώματα, τ' άτέλειωτα φιλιά, Σάν άπό άβύσσου τρίςβαθα δέν ν' αναγεννηθούν, Ός τρέχουν προς τον ούρανόν οι γήλιοι σαν πουλιά Ξανανειωμένοι, άφου βαθιά στα πέλαγα λουστούν; —'Ο όρκοι, κι' ω άρώματα, κι' ω άτέλειωτα φιλιά!

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ...

Μια νύχτα που ήμουν πλάι σε μιάν 'Εβραία καταραμένη, Σά δίπλα σ' ένα σκέλεδρο ψυχρό και ξυλιασμένο, Μοϋ πήγε ο νοϋς, σιμά στο σώμα αυτό το πουλημένο, Στην όμορφιάν όπου ποθω μα όμως μακρά μου μένει.

Και λόγιαζα άπό τί γενιά μεγάλη είναι βγαλμένη, Το βλέμμα της ποϋναι με ίσχη και χάρη άρματομένο, Και τά μαλλιά της ποϋμιαζαν σαν κάσκα μυρωμένη, Κ' ή εικόνα της με κάνει νεϊός στον έρωτα να γένω.

Γιατί θά φίλαγα θερμά το ευγενικό κορμί σου, Κι' άπ' τά δροσάτα πόδια σου ως τή μαύρη την κορφή σου Θε ν' άπλωνα ένα θησαυρό βαθιω χαδιώνε, άμα

Μποροϋσες μόνο μια νυχτιά με αυθόρημο ένα κλάμμα Να σκοτινιάσεις,—άψυχη, όήγισσα στη σκληρότη!— Μέσ' τις ψυχρές τών όμματιών κόρες, τή λαμπρότη. ΝΙΚΟΣ ΠΡΕΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

MARCEL SAUVAGE

Η ΕΝΘΕΡΜΗ ΔΕΗΣΗ(*)

Μια πλατειά πληγή κλαίει με πράσινα άπό το πιο δάκρυα έξω άπό την όχριασμένη σάρκα μου μα εγώ διάζω το στόμα μου να γελάσει άκόμα... άκόμα γιατί θέλω να είμαι δυνατός και ποθω να ζήσω, να ζήσω!

Όχι! άποτραδήξετε τά κομμένα λούλουδα που μοϋχετε φέρει. Τ' άνη τοϋτα, μέσα στο νερό, σαν ένα τελευταίο γιατρικό, πεθαίνουν και φοβοϋμαι μη τά μάτια μου ξεφυλλίσουν δλόγυρα μου άπόφε τά υστατα βλέμματά των.

Άν έγνωρίζατε: για δλόκληρες ώρες, άκίνητος πάνω στα κιτρινασμένα σετονία μου, σαν ένα όχρδ πρόσωπο, έσφιξα τά φτωχά άδυνατισμένα δάχτυλα μου για να συγκρατήσω τή ζωή μου—που έννοιωθα στάλα—στάλα να ξεφεύγει άπό το είνε μου.

Άν ξεύρατε: για νύχτες δλόκληρες, κάτω άπό τά βαρειά σαν τών μνημείων το μάρμαρο σκεπάσματα μου, στή

(*) Les Visions Poignantes.

σιγαλιά όπου περιδιαβάσει ο θάνατος και πού βαθαίνουν ακόμα πιο πολύ τα μουγγρητά, ὀρθώθηκα με μιά μου κίνηση τρελλή πάνω στα δυο τρεμάμενα μπράτσα μου: «Νά ζήσω!» Α! το ὄρατο του μέλλοντος φρούτο πού ἡ θέρμη μου δαγκώνει.

Όχι! μὴν κλαίτε. Γιατί; Θά πεθάνω μήπως; Μὴν κλαίτε ὅπως κλαίει πάνω σ' ἕνα ξεπαγιασμένο ὄντο πού δὲν θά μπορούσε κανείς ποτέ πιά ν' ἀπολαύσει—ποτέ!

Ω! νά τρέξω μέσα στή λιακάδα, νά γνωρίσω τὸν παράδεισο τῶν ἀρωματισμένων ὄρων, ν' ἀγαπήσω!

Άστε με! ἀποτραβηχθεῖτε σιγά-σιγά, σὰ σκιές. Μὴ ρίχνετε τ' ἀνήσυχτα μάτια σας στή θλίψη μου ἀπάνω, γιατί φοβοῦμαι μὴν τυχόν κ' ἡ βραχεία καὶ ζωηρὴ ἀνάσα σας μαράνει τὴν ὁμορφὴ ἐλπίδα μου.

Θέλω νά εἶμαι δυνατός, σὰς τὸ ὑπόσχομαι, γιὰ νά τραβήξω αὐριο ἀνάμεσα στή ζωὴ, στηριγμένος στὸ μπράτσο τῆς γελαστῆς κί' ἀνθισμένης μου νειότης.

Ἀπὸ τὸ περιοδικό: «Soi-Même»

Μεταφραστὴς ΠΑΝΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

ΤΟΥΡΙΣΤ

III

Ὁ Barrès εἶναι ὁ τύπος τοῦ συγχρόνου Εὐρωπαίου li ttrateur. Ἡ σκιαγραφία τῆς φιλολογικοπολιτικῆς του καριέρας, ἦταν, γιὰ ὅσους κυρίως δὲν γνωρίζουν τὸ ἔργον του, ἀπαραίτητη, γιὰ νά ἐξηγηθῆί πόσο καὶ αὐτὸς ὅπως καὶ τόσο ἄλλοι προγενέστεροί του, δὲν ἦτο δυνατόν, ἐρχόμενος στήν Ἑλλάδα, μετέτοιο παρελθόν, μετέτοια προηγούμενα, νά τὴν αἰσθανθῆ.

«Ἀπ' τὴν ψυχὴ πηγάζει τὸ ἔργο» λέγει κάπου, μὲς τὸ «Ταξιδιὸ στή Σπάρτη», μιλώντας γιὰ τὸν Γκαίτε. Κι ἄλλο, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἴδιου: «Ἀφήνει νά δημιουργηθοῦν μέσα του εἰκόνες, ἕνα ἔργον».

Κι ὅμως, τὸ ὑψηλὸ αὐτὸ πρότυπο, πού εἶναι ὁ Γκαίτε, σ' ἔλες τίς ἐκδηλώσεις του, δὲν ἐμπόδιζε τὸν Barrès, νά κατασκευάσει ἀντὶ ν' ἀφήσει νά δημιουργηθῆί τὸ ἔργον του. Ἡ μέθοδος—συνταγὴ ἦταν γνωστὴ. Πιστά, ὅστερα ἀπὸ τόσους ἄλλους, τὴν ἀκολούθησε κι αὐτός. Ἡ σύνθεσις τοῦ «Ταξιδιοῦ στή Σπάρτη», εἶναι τελείως ἐξωτερικὴ. Καμμιά βαθύτης, καμμιά ἐσωτερικότης στήν ὄψιν τοῦ ἔργου. Ἐνας πρόλογος γιὰ τὸν τελευταῖον, ὅπως τὸν ὀνομάζει; ἀπόστολον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸν Ménard. (Ἐνα βιβλίον γιὰ τὴν Ἑλλάδα, μὲ τί ἄλλο ν' ἀνοίγει;). Ὑστερα τὸ ταξιδιὸ γιὰ τὴν Ἑλλάδα. (Στίς Πελοποννησιακὰς ἀκτῆς δὲν βρίσκει ὁ συγγραφεὺς, ἐκείνη τὴν *συγκινητικὴν ἐρήμωση*, πού τὴν φανταζόταν ἡδονικὴ, σπαρακτικὴ σὰν τίς κραυγὰς τῶν τσιγγάνιγγων βιολιῶν σὲ νύχτα φορτωμένη μυρωδιὰς. Τσιγγάνοι—Πελοπόννησος; Μήπως κανεὶς Μπέντεκερ ἀναφέρει τίποτε μυστηριώδη καζίνα, ἀπ' ὅπου περνώντας οἱ ταξειδιῶτες τὴν νύχτα, ἀκοῦν τσιγγάνικα βιολιά;) Ἐκδοῦν, οἱ πρῶτες ἐντυπώσεις ἀπ' τὴν Ἀθήνα, οἱ ἐπισκέψεις στὰ Μουσεία, κοινὰ, κοινότατα πράγματα πού σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται, ὅλος ὁ κόσμος. (Ὅλ' αὐτὰ τὰ πρῶτα κεφάλαια φωνάζουν, πὼς οὔτε βῆμα δὲν θά κά-

νει ὁ συγγραφεὺς στήν κατανόησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὅπου καὶ πράγματι δὲν κάνει. Μ' ὅτι εἶχε πάρει μαζί του ἀπὸ τὸ Παρίσι—βιβλία, ἀναμνήσεις ἀπὸ διαβάσματα, μ' αὐτὰ ἴδια κί' ἀπαράλλαχτα, ἐπιστρέφει.) Μιὰ συζήτηση μὲ ἕνα ἀρχαιολόγον, στὸν ὅποιον παραπονεῖται ὁ Barrès ἐπὶ ὀνόματι μιᾶς τρεχούσης, μεγάλου κύρους ἐπιστημονικῆς θεωρίας (ξέρετε τώρα τελευταῖα ἔκανε μεγάλο θόρυβον στήν Εὐρώπη) γιὰ ἕνα πύργον δουκικόν, πού βρισκόταν κοντὸς τὸ Ναὸ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, καὶ πού κατεδαφίσθη τὸ 1875.

Ἴδου ἡ τέξα του: «Γιὰ μᾶς σήμερον τὸ θεῖον ἐνυπάρχει εἰς τὸ πολὺ καθαρὸ καὶ πολὺ ἰσχυρὸ συναίσθημα, τὴν ἐξελίξεως, τῆς ροῆς τῶν πραγμάτων. Ὑψώνομεν φωνὴν ἐναντίον τῶν εἰκονοκλαστῶν οἱ ὅποιοι καταστρέφουν τίς περὶ εὐγενεῖς ἐκδηλώσεις τῶν καιρῶν.

«Τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναπτύξεως τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀληθειῶν, ἴδου τί θά ἔθετε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, μὲ ἀπαράμιλλη γραφικότητα, ὁ ναὸς τῆς Παλλάδος πλησίον μιᾶς βυζαντινῆς ἐκκλησίας, ἐνὸς πύργου φεουδαλικοῦ, ἐνὸς μουσουλμανικοῦ mirab κι ἐνὸς ἀρχαιολογικοῦ μουσείου.!! Ἡ θεὰ ἔλων αὐτῶν τῶν ἀλληλοακολουθουμένων ἀρχιτεκτονικῶν κατασκευῶν, ἡ φαινομενικὴ δυσαρμονία τῶν προσπαθειῶν πού καθεμία εἶχε κι ἕνα ἰδιαίτερον ἰδανικόν καὶ πού μιὰ μεγάλη καρδιά θά ἠσθάνετο τὴν ἐνότητά των τί ὑπέροχον μάθημα σχετικισμοῦ! Θά ἔθαζε τάξιν εἰς τὸ πνεῦμα μου (ἀμφιβάλλουμε) καὶ θά μὲ ἐξυπηρετῆ ἠθικῶς περισσότερο ἀπ' τὴν ἀβεβαίαν Ἀθηνᾶ. Θά μοῦ ἔδινε μιὰ θρησκευτικὴ καταπράυνση, ἐνῶ οἱ ἐνθουσιασμοὶ ἐνὸς ἐλληνοβιολογικοῦ ὅπως σεις, μὲ κρατοῦν σὲ ἀπόστασιν.»

Καὶ ἀπαντώντας στήν πολὺ εὐφυῶ παρατήρησιν τοῦ συνμιλητοῦ του: «δὲν σκεφθήκαμε ποτέ ν' ἀνασυστήσωμε τὴν λατρείαν τῆς Ἀθηνᾶς» ἐξακολουθεῖ ὁ Barrès: «Δὲν βλέπω τότε σὲ τί χρησιμεύετε. Ἄν ξαναχίτζετε τὸν ναὸ (μὰ δὲν τὸν ξαναχίτζουν) πρέπει νά κατορθώσετε ἀπαραίτητως νά ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτὸν καὶ ὁ (Ἑλλην) Θεός.

» Ἡ σκέψιν τοῦ Φειδία καὶ τοῦ Περικλῆ μου εἶναι ἀκατανόητες, χωρὶς τὴν ἀναπαράστασιν τῆς ἠθικῆς πού ἠθελοῦν νά ἐκφράσει ὁ Παρθενών. Ἐπρόκειτο χωρὶς ἄλλο γιὰ μιὰ δημοτικὴ θρησκείαν (municipale), γιὰ ἕνα φλογερὸ νατοιοναλισμὸν. Καλὰ κακά, καὶ μὲ κίνδυνον συγχίσεως τῶν πραγμάτων, τὸν θαυμάζω ἀπ' ἔξω.

» Ἄν ἀπ' ἐναντίας ἀφήνατε τὸν Παρθενῶνα πολυσύνθετον, ὅπως ἦταν, θά μοῦ προκαλοῦσε συγκινήσεις, πού μόνον τὸ ἐρείπιον τοῦ Περικλῆ, δὲν μπορεῖ νά μοῦ προκαλέσῃ.

» Σὲ τί μὲ μεταβάλλει, τὴ στιγμὴ πού τὸ βλέπω, τὸ καλοκαθαρισμένο σας ἐρείπιον; Σὲ σοφόν, σὲ ἥρωα, σ' ἔρωμένον; Μὲ βγάζει ἀπ' τὰ ὄρια τῆς ζωῆς. Ἀπ' ἐναντίας ἕνα Παρθενών, ἀπὸ Πεισιστράτου μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 21, θά μοῦ ἐνέπνευε λογισμοὺς πού εὐκολὰ θά ἐγίνοντο αἰσθημάτων: θά μ' ἔκανε φιλόσοφον καὶ ἥρωα. Δηλαδῆ, λίγο πολὺ, θά ἠθελε ὁ κ. Barrès, νά μεταβάλλῃ τὸν Παρθενῶνα σ' ἀνατολίτικο Παζάρι, γιὰ νά τοῦ δίνει τὸ θεῖον συναίσθημα τῆς ροῆς τῶν πραγμάτων.— Ἄλλοίμονον ἂν τὰ μνημεῖα ἔλου τοῦ κόσμου, τὰ ἐνεπιστεύοντο σὲ τέ- (ἡ συνέχεια εἰς τὴν 227 σελίδα)

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΓΡΥΠΑΡΗ

ΣΚΑΡΑΒΑΙΟΙ ΚΑΙ ΤΕΡΑΚΟΤΕΣ

ΡΟΔΟΠΗ

Τῆς πούλιας γέρον' ἀπὸ ψηλὰ τὸ ἐφτάδιπλο τᾶστέρν' Ἑύπνα, Ροδόπη—ταῦγινο δροσόπαγον τινάζει Τοῦ ὕπνου τᾶποκάρωμα. Ἑύπνα, κί' ἀσπρογαλιάζει Θαμπὸς ἀκόμη περνεῖς τὸ γλυκοχαμαμέρι. Ρόδα καὶ ρόδα ὁ ξανθὸς ὁ ἥλιος θά σοῦ φέρῃ Σὰν τὴν ἀγάπην του παλιά, πὺ νέα ἀπ' τὸ χαλάσι. Ἐμπρόβαλε καὶ μὲ φιλὶ στὸ μέτωπό σου βάζει Στεφάνια δροδοστάλαγα τὸ ἐρωτικὸ του χέρι. Νύχτα στὰ ποροφάραγα ἀκόμη βασιλεύει, Τὰ σγουρὰ δάση, οἱ λαγκαδιὰς δὲ βλέπουν ἥλιον ἀχτίδα Καὶ ὁ Στρουμὸν χαμοσυρτὸς στὰ πόδια τῆς ζαλεύει. Μὰ ἡ Ροδόπη ξέφωτη στυλώνει τὴν κορφὴ τῆς Μεσουρανίς, καὶ πάνω τῆς—ὡσὰν δροσοσταλίδα Σὲ φύλλα ρόδου—ὁ στεγνὸς γιαιάζει Ἀστροφεγγίτης.

ΦΛΩΡΑ ΜΙΡΑΜΠΙΛΙΣ

Νεφελοκόβ' ἡ συννεφιά κῆλιος χρυσὸς προβάλλει, Σκορπάει τὴν ἄχνη πῶκρυβε τοῦ ἐρωτεμένου κόσμου, Τὰ τόσα τὰ γητέματα, τὰ τόσα χλωρὰ κάλλη Ἦμουν τυφλὴ κί' ἀνάβλεψη, τυφλὴ καὶ ὁ ἔρα, φῶς μου. Περίσσια, Ἀγάπη, ἡ χάρις σου κ' ἡ δύναμις μεγάλη Στὴν ἀβασίλευτη ὁμορφιά πάναστησες ἐμπρός μου, Σ' αὐτὴ, πᾶνοίγεις τὴ θερμὴ κ' ἐρωτικὴν ἀγκάλην Σφαλῶ τὰ μάτια κί' ἄθελα μὲ ρίχνει ὁ λογισμὸς μου. Ἄς ἔλθῃ ὁ Χάρος! σὲ ξανθοὺς κί' ἄζάρωτους κροτάφους Τὰ κρυσταλλά του δάχτυλα νάγγιξῃ τώρα πρέπει, Πού νά βαστάει τῶνειρο βαθιὰ καὶ μέσ' στοὺς τάφους. Γιατί μὲ πόνο, στὰ βαριὰ τὰ χρόνια, δίχως πόθο, Χωρὶς ἀγάπην, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς γρηὰ μὲ βλέπει Σὲ σταχτοπαίπαλη γωνιά, σ' ἀνέμη ἐμπρός, νά κλώθω.

Η ΖΟΥΧΡΑΕ

Ἄλλοι στήν κοσμολόγητη τὴ Ζουχραὲ Τσιγγάνα Ἐγὼ μ'αἰ ἐγὼ; Πού μιὰ βραδιά μὲς τ' ἅγιον μοναστήρι Μὲ λιβανίζαν μὲ χρυσὸ παπάδες θυμιατήρι Μπρός στήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, μπρός στοῦ Χριστοῦ τὴ μάνα. Κλειστήτε μάτια μάργελα, σβυστήτε μάτια πλάνα, Πού στήν ὑγείαν σας ἔπινεν ἀπ' τ' ἅγιον τὸ ποτήρι Ὁ γούμενος, καὶ τὸ χορὸ σηκώνουνταν νά σῶρη Κί' ὅταν ἀκόμη ἐσῆμαιναν ἡ αὐγινὴ καμπάνα. Τόρα... μὲ κράζουν τὰ μικρὰ γρηὰ καλαμοβίζω Ὅταν στοὺς δρόμους σὰν σκυλὶ νά βρῶ θροφή γυρίζω, Γιατί τὰ χνότα μου βρωμοῦν σὰν τῆς ταφῆς τὸ χῶμα. Τότες βαμμένα μὲ κηνὰ τὰ ὄραϊα μου δαχτύλια. Τόρα, στὸ κρὺο μελανά, κί' ἀπὸ συνήθειον ἀκόμη, Κρούσταλλα, ξύλα, τὰ χτυπῶ σὰν καρυδένια ζύλλια!

ΣΑΛΩΜΗ

Σὲ ἀσφάλτου στρώματα ἡ Μακὼρ καὶ πίσσας ὑψωμένη, Στὴ Νεκρὴ θάλασσα βαθιὰ φεγγόβολη γιορτάζει. Μεσ' ἄγνοιαστοὶ χαροκοποῦν τοῦ Ἀντίπα οἱ καλεσμένοι Κί' ὄξω, γιολοπερίγιαλα, χορὸς δαιμόνων βράζει. Πλούσιον φαλέρονον ὁ καπνὸς τὲς κεφαλὰς βαραίνει Τῶν συμποτῶν. Μὰ ξύπνιον αὐτὴ ἡ Ἡρωδιάς πλαγιάζει Στοῦ χαρσιμοῦ τὸ πάτωμα, κί' ἀπόγεια ν' ἀνεβαίνει Τοῦ Γιοχανάν τὴν κάταρα γρηκᾶ, πού τὴ φρενιάζει. Κί' ὄπως νεροκαμένη ὀχιά, μεσημερινὴ, τὴ γλώσσα, Ἐτσι, μ' ὅσα τὰ κάλλη τῆς μ' ἄλλα στολίδια τόσα Μεσ' στὸ συμπόσιο πετᾶ τὴ θραυερὴ Σαλώμη. Ρίγ' ἡδονῆς τᾶράθυμον κῦμα τῆς σάρκας φέρνει Μὲ τὸ χορὸ. Μὰ τρίςβαθα στὴ φυλακὴ του—ὦ τρόμοι! Σὲ χάρου μῆνυμα ὁ Ναζίρ τὴν κεφαλὴ του γέρνει.

Ο ΟΡΘΟΣ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ

Τ' ἀστέρια τρεμοσβύνουν κ' ἡ νύχτα εἶνε λίγη, Μὲ φῶς χλωμὸ καὶ ἄρρωστο οἱ κάμποι ἀντιφεγγίζουν Κί' ὀλόγυρὰ του ὅπου στραφῆ, τὸ μάτι σου ξανοίγει Ἐδῶ κορμιά, ἐκεῖ κορμιά στρωμένα νά μαυρίζουν. Φίλους κ' ἐχθροὺς ὁ θάνατος σ' ἕνα τραπέζι σμίγει Ὅπου τ' ἀγρίμι ἀκάλεστα μὲ πείνα τριγυρίζουν Χαράστον ὅπου γλύτωσε, χαράστον πῶχει φύγει, Μὰ ὅσους τὸ βόλι ἐξέσχισε, κοράκια ξανασχίζουν. Ἄξαφνα ὀρθὸς ὁ Σαλπικτῆς πηδαίει ὁ λαβωμένος, Στριγγὴ φωνὴ καὶ σπαραχτὴν ἡ σάλπιγγά του βγάζει, Πού λὲς τὸν ἴδιον τῆς χαλκὸν—κί' ὄχι ταῦτιτᾶ—σπαράσει. Μὰ δὲν ξυπνάει στὸ ὀρθινὸ κανένας πεθαμένος Μόν' τὰ κοράκια φεύγουνε κοπαδιαστὰ σὰν γάνε Τῶν σκοτωμένων ἡ ψυχὴς πού στὰ οὐράνια πᾶνε.

ΤΑ ΡΟΔΑ ΤΟΥ ΗΛΙΟΓΑΒΑΛΟΥ

Σοῦγραφε ροδοθάνατο ἡ τριμερούσω ἡ Μοῖρα! Πὲ τὸ στεγνὸ τραγοῦδι σου, ἀγλύκαντη καρδιά, Κί' ὄλο ἀνεβαίνει ἀκράτητη ἡ μυστικὴ πλημμύρα Πού ἀφρίζει μὲ ροδόφυλλα καὶ πνίγει μ' εὐωδιά. Ποιὸς σὲ εἶπε νεκροθάλασσα ἀτάραχη καὶ στείρα, Κῦμα πού σώνεται κουφὸ στήν ἀκαρπὴ ἀμμουδιά; Καὶ σύ 'σαι—στρώμα ἐνὸς φτωχοῦ, μιανῆς νυχτιᾶς πορφύρα, Γιὰ τὴ ζωὴ μου ὀλάκερη μιὰ ἐρωτικὴ βραδιά. Ἦλθε ἡ ἀράθυμη ψυχὴ σ' ἀκρογιαλιά κί' ἐστάθη, Ὅπου φεγγάρι ἀπόκρυφο τραβάει φυρονεριά, Καὶ τὴν ξεσέρνει, ἀνίδει, στῆς θάλασσας τὰ βάθη. Μὰ δὲν σοῦ βαρυγνώμησεν, Ἀγάπη, οὐδ' ἐκεῖ κάτω, Κί' ἂν στήν καρδιά τῆς σκόρπισες μὲ τόση ἀπλοχεριά Τὰ ρόδα τοῦ Ἡλιογάβαλου, τὰ ρόδα τοῦ θανάτου.

ΑΠΑΜΗ Η ΒΑΡΤΑΚΟΥ

Πλάι στο Δαρειό κίθεται ή μάργελη ή 'Απάμη,
Κι' ένω του λύνει ή ήδονή τὰ γέρικά του γόνα,
Τόνε χτυπάει στο μάγουλο με ρόδινη παλάμη
καί τάλλο χέρι απ' την κορφή του παίρνει την κορώνα.
Μέρα γι' αυτόν καλοκερνή μέσ' σέ βαρύ χειμώνα.
"Ο,τι τόν κάμη γίνεται και θέλει ο,τι του κάμη
Τόνε πεθαίνει ένω τόν ζή, παραμυθιού γοργόνα
Που απ' τὸ γαίμα της καρδιάς στερνό βυζαίνει δράμι.
Και σμίγει ή τρίχα τῶν μαλλιών ή φλουροκαπνισμένη
Μ' ἄσπρα μαλλιά τὴ μέση της, τὴ χαμηλοζωσμένη
Γέρον τὴ σφίγγει ἀγκαλιά κι' ἀτίμητο ζουνάρι.
Τόρα στὰ μάτια τόν θωρεϊ βαθιά, σάν νὰ ρουφάει
Με τρελλό πόθο ποιητοῦ τ' ἀνεγγιχτο φεγγάρι!
Βλέπει στοῦ γέρου τὴ μορφή—τὸ γυιό του πάγαπάει.

ΚΡΙΝΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Ψυχή φρουμάζει, κόκκινη ψυχή σαν Αἰμοστάτης!
Στρῶμα ζητάει τοῦ ὕπνου της τὴν μυροφόρα ἀγκάλη
Κρίνου, ποῦ περιγύριζε με τὰναφτέριασμα της,
Κρίνου, πῶχει γι' αὐτὴν κλειστά τάνέσურτά του κάλλη.
Τέτοιος και μέσ' στὴ σιγαλιά της νύχτας τὴς δροσάτης
Σε σέ πετάει δλόψυχος ὁ λογισμός μου πάλι,
Μὴ σου ταραίζει τὰ ὄνειρα; Κ' ἴσως θαρρεῖς ὁ μπάτης
Πῶς σου χαϊδεύει ἀνάλαφρα τὰ ὄρατο σου κεφάλι;
Θὰ σ' ἀνανοιώση ή φλόγα του στο πιδό γλυκό σου βύθος,
Ποῦ ή μαγεμένη ξάπλωσε βραδιά στο ἀγνό σου στήθος
Κάτου απ' τὰ πεῦκα τὰ παλιά ή κάπου σ' ἔρμο βράχο.
Κι' ἂν κάτι μάθης γύρω σου θερμά νὰ φτερουγίζει,
—Με οὐδ' ὅσον ἦχο θ' ἄκουες σαν ξένο αὐτὶ βουτίζει—
Θὰ πῆς τὸ χέρι φέρνοντας στο μέτωπο: «Τί νάχω;»

ΥΠΝΟΥ ΔΑΚΡΥΑ

Μπρόβαλε μέρα λιβανή κι' ὄνειροξεδιαλύτρα
Νὰ διώξης τὰ ἠσκιάματα τοῦ ὕπνου ἀπο κοντά μου.
Μπρόβαλε μέρα, κοίμησε τὴν ὕπνοφαντασιά μου
Ποῦ ένω κοιμοῦμαι, ἔαγρυπνᾷ ή νυχτοπαρωρίτρα.
Γιατὶ νεκρούς, γιατί χλωμούς σὰ μαράμενα κίτρα
Μέσ' στὰ παράξενα πολὺ και ἄγρια ὄνειρά μου,
Εἶδα και τούς πενήντα γυιούς τοῦ παλαιοῦ Πριάμου
Και τὴν Ἐκάβη ἀπάνω τους βουβὴ μοιρολογίτρα,
Δάκρυ δὲν εἶχε στο στεγνὸ γεροντικό της μάτι
Και—μόσχον ἀξεθύμαντο τόν πόνθ της ἐκράτει—
Μέσα στὰ στήθια της κλειστὸν απ' τούς παλιούς τούς χρόνους.
Μὰ ἐσὺ καρδιά μου, πέτρινη γιὰ τὰ δικὰ σου πάθη
Δάκρυα ἀρχινᾷς στον ὕπνο σου νὰ χύνης γι' ἄλλου πόνους
Σαν σταλαχτίτες τοῦ γκρεμοῦ απ' τὴς σπηλιάς τὰ βάρη.

ΣΥΝΝΕΦΟΥ ΔΑΚΡΥ

Μέσ' στὴ γαλάζιαν ἀντηλιά σέ εἶδε θαμπὸ τὸ μάτι
κἂν σύννεφο κἂν φάντασμα κόρης λευκὸ νὰ βγαίνης;
κι' ὄλοι γαμπροὶ τὴς νύφης μας τὴς πολυγυρεμένης
τὸ καταπόδι σου πετοῦν στοῦ νοῦ τὴ φρεναπάτη,
Παίρνουν τὴ στράτα τοῦ βουνοῦ τ' ὀλόρθο μονοπάτι,
ποῦ στὴν κορφή του ραϊδινὴ παρθένα τούς προσμένεις,
κι' ὄλους μ' ἐλπίδα πῶς θὰ βροῦν στο πλάγι σου τούς δένεις
τὴς κούνιας τὴν ἀγνότητα στο νυφικό κρεβάτι.
Μὰ εἶδαν κι' ἀπόειδαν οἱ ξανθοὶ κι' ὄλοι γυρνώντας πίσω,
μόνος μου ἐγὼ μένω ὁ χλωμός ποῦ ξέρω ν' ἀγαπήσω
ἕνα ἦσκιο, κάποιο σύννεφο, τῶναιρο ποῦ δὲ φτάνω.
Και σύ, σὰ νὰ συμπόνεσες γιὰ τόν τρελλό μου πόθο
σκοτεινιάσες.—Στὴν ὄψη σου τὴ φλογισμένη ἐπάνω
θερμούς δακρύων σταλαγμούς νὰ με ραντίζεις νοιώθω.

ΑΝΤΕΡΩΤΕΣ

Σύρτε και πάρτε τᾶμεστα κι' ἀδῶα μαζί σας βρέφη
ποῦ ἀκόμα πνέουν τὰ χνῶτα τους τὸ χθεσινὸ σας γάλα
και, ἄγριες μαννάδες, σύρτε πεζούρα και καβάλλα
ἐκεῖ ὅπου μ' αἶμα ὁ κύρης τῶν ἐχθρῶν τόν κάμπο θρέφει.
Ἦρθαν οἱ ἐχθροὶ, μὰ σκόρπισαν σαν τὴς βροχῆς τὰ νέφη
και τῶρ' ἄς τρέξουν τὰ μωρὰ μέσ' στοὺς νεκρούς πηλάλα,
κι' ένω πατοῦν ζεστὰ κορμιά ποῦ θέρισεν ή μπάλα
τὰ τιμπερλέκια οἱ Ἀσιγγανοὶ ἄβροντοῦν, βροντοῦν τὸ ντέφι
Και μέσ' τὴ σύσμιχτη βουή τὸ αἶμα, ποῦ ἀκόμη ἀχνίζει,
μίση με τὸ μεθύσι του στὰ βρέφη σας ἄς μάθη,
νὰ πιάσουν ρίζες και ριζιές στῶν σπλάχνων τους τὰ βάρη,
τί νὰ τούς κἀνῆ ὅσο ἦπιανε γάλα απ' τὸ ραγοβίτσι;
εἶνε τὸ γάλα σας νερό, κ' αἶμα ή ψυχή γυρεύει....
Δράκο ἂν δὲ φάει ὁ Δράκοντας θεριεύει; δὲν θεριεύει.

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Σαν ἄστρου τρεμοφέγγισμα, ψυχή, στὴ σκοτεινιά σου
—Τὸ μούχρωμα γιὰ σύθαμπα, μέσα σ' ἀπόσκια δάση—
Ἄντικρυσε τόν ἔρωτα στο γλυκαναβλεμμα σου
Ἐσχῆς τὴ γῆ, κι' αὐτὸς γιὰ σέ τὰ οὐράνια ἔχει ξεχάσει.
Κἂν ὄνειρο τόν ἔβλεπες ποῦ οἱ πόθοι σου εἶχαν πλάσει
Μὴ δὲν πετοῦσε ἀληθινὰ μεσονυχτὶς σιμά σου
Τὸ φτερωτό σου τ' ὄνειρο, βαθειὰ νὰ ξαποστάση
Και φέρη φῶς στὴ νιότη σου και φλόγα στὴν καρδιά σου;
Μὰ ὁ πόθος σου ξεχείλισε κι' ἀναψες τὸ λυχνάρι,
Τὴς γνώσεως τὸ ξυνόμηλο σ' ἐλάμπασε, παρθένα,
Κ' εἶδες—κάλλιο μὴν εἶχες δῆ σάρκα ζωῆς νὰ πάρη.
Γιατὶ μπορεῖ στο πολὺ φῶς, ποῦ σαν μπουμπουκία ἀνοίγει
Τὰ μάτια τὰ παρθενικά τὰ βαρνοκοιμισμένα,
Τὸ ποιδό γλυκό μας ὄνειρο καμμιὰ φορὰ νὰ φύγη.

ΜΙΑ ΝΥΚΤΑ ΜΕ ΦΕΓΓΑΡΙ

*Σε μερικὲς εὐγενικὲς ψυχὲς
ποῦ γνώρησα κάποιο καιρό.*

... — Πῶς με τρομάζει αὐτὴ ή νέκρα τὴς ψυχῆς μου!..
Ὅλα κρύα, ὄλα πεθαμένα. Και πότε ἕνα ἄδειο μέσα μου
και πότε μιὰ πλημύρα ἀπο αἰσθήματα ἀκαθόριστα, τρομαγ-
μένα, ποῦ τρέμω νὰ τὰ λογισθῶ μὴ τὰ δῶ νὰ σβουῦνται.
Και τότε γυρέβω νᾶναστυλόσω τὸ εἶναι μου, μὰ μ' ἕνα ἐγὼ
ποῦ πιά δὲν ἔχω.

Και τὰ βράδυα τί μοτότονα, τί ἀνιαρά! με σμίγει ή
θλίψη μου, μένα ποῦ θᾶπρεπε νὰ τρέχω στοὺς δρόμους
και στὶς διασκεδάσεις, και με ῥίχνει πάλι στον ἀκαθόριστο
ἐαυτό μου, στὴν ὀδύνη τοῦ κρύφιου πόνου. Κι' ἔπειτα μιὰ
κούραση, μιὰ στείρωση, μιὰ ξεραῖλα και τότε στον ὕπνο
γυρέβω τὴν ἠσυχία και τὴν ἀνάπαψη, ὦ! τὴν ἀνάπαψη
τοῦ φτωχοῦ μου μυαλοῦ ποῦ τόσο ἔχω κουράσει. Κι' ἔπει-
τα, ὦ κι' ἔπειτα τὸ πιὸ φοβερό, ὕστερα ἀπο τρομεροὺς
ἐπιάλτες, μεσ' τὸ σκοτάδι ἀνοίγω τὰ μάτια μου και τρο-
μάζω με τόν ἴδιο τόν ἐαυτό μου. Και τότε πετιέμαι απ' τὸ
κρεβάτι κι' ἀνοίγω τὸ φῶς νὰ διαβάσω κάτι. Ναι, ὄλα ὠ-
ραῖα ὅσα γράφονται κι' ἀληθινὰ, μὰ γιὰ ξένες ἐγνοιες τί
μὲ νοιάζει. Τώρα ἔγινα ἐγωῖστης και μόνο ὁ ἐαυτός μου
ἔνδιαφέρει. Ἄν βρῶ κάτι μεσ' τὸ βιβλίο ποῦ νὰ ταιριά-
ξη με μένα, με τόν πόνο μου, με τὴ ζωὴ μου, τότε βρίσκω
κάποια ἀνακούφιση. Τὸ διαβάζω, τὸ στοχαζομαι, τὸ ξανα-
διαβάζω και τὸ κλείνω μεσ' τὴ ψυχή μου γιὰ νὰ ζήσω μ'
αὐτό, ὅλη τὴ νύκτα. Ἄλλοιότικα τυρανιέμαι ἀνώφελα γυρέ-
θοντας μεσ' τὶς σελίδες κάτι ποῦ θὰ μοῦ κρατήση τὴ προ-
σοχή, ποῦ θὰ με κάνει ξεταξονιάς το νὰ βρῶ και κάποια
λύση στὰκαθόριστα αἰσθήματά μου. Ω! πῶς γυρέβω τότες
νὰ πιασθῶ απ' ὀπουδήποτε γιὰ νὰ στηλώσω τόν ἐαυτό μου
ποῦ τόν βλέπω νὰ σέρνεται ἔτσι στο ἀβέβαιο — — — και
τόν λυποῦμαι. Και περνᾶνε ὀλόκληρες ὥρες, ἀνιαρὲς σι-
βάζοντας πλάι μου σωρούς ἀπο βιβλία, ποῦ γυρέβω στο
ξαναδιάβασμα μερικῶν σελίδω νὰ βρῶ τὶς ποληές μου σκέ-
ψεις. Κι' ἔπειτα σαν τίποτα δὲ μπορεῖ νὰ με κρατήση δικό
μου, καταφεύγω στὰ παλιὰ γράμματα, στὶς κάρτες, σ' ὅτι
ὅποτε μπορεῖ νὰ με φέρει πίσω, πολὺ πίσω.

...Πόσο λαφραίνει ή ψυχή σου στο ξετύλιγμα τῶν πε-
ρασμένων, σταγνάντεμα μερικῶν περιστατικῶν ποῦ τὰ νό-
μιζες γιὰ πάντα ξεχασμένα κι' ἀσήμαντα, μὰ ποῦ κάποιες
ὥρες τρικυμιστὲς γιγαντόνωνται μπρός σου, μ' ὀρμη προ-
βάλλοντας ταναστημά τους, γιὰ νὰ στυ ποῦν πῶς ἔχουνε τὴ
δύναμη νὰ σέ λυτρώσουν απ' ὅτι σέ σκλαβώνει. Και με
πόση ἀνακούφιση ξεχωρίζεις τόν κρύφιο θησαυρὸ τὴς ψυ-
χῆς σου ποῦ θὰ σοῦ χρησιμέψει γιὰ ῥαξοβόλι στὶς σκέψεις
σου... και με τί λαχτάρα ἀνταμώνεις τὰ παλιὰ προσωπάκια
ποῦ τὰ διάβα τοῦ χρόνου τᾶκανε πιὸ ὀμορφα και πιὸ ἀγα-
πητά. Τὶς φτωχὲς ψυχοῦλες πάντᾶμωσες στο δρόμο σου
και τραβήξατε λίγο συντροφικά. τὶς περήφανες ψυχὲς και
τούς γερούς χαρακίτηρες ποῦ εἶδες πάντα ψηλά νὰ στέκον-
ται και πῆρες και σέ λίγο δύναμη, κι' ἐκεῖνες ποῦ ἤθελαν
κι' ἔσκυβαν και ἤξεραν νὰ ζοῦνε ταπεινά, ἀπολαβάνοντας
χωρὶς παράπονο τὸ λίγο μερτικό ποῦ τούς ἔδινε ή ζωή.

Ἔτσι μιλοῦσε. Γερμένος πάνω σέ μιὰ πολτρώνα με τὸ
βλέμα στραμένο πέρα στο ἄδειο.

Ἡ νύκτα ἦτανε γαλήνια, τόλοστρογγυλο φεγγάρι χινό-
τανε πάνω στὴ βεράντα κι' ή θάλασσα σερόντανε χαϊδιά-
ρικα κάτω στὰ πόδια τους, ἀφίνοντας ἕνα τρυφερό τα-
φλασμό.

Ἡ φίλη του γερμένη πλάι του, με τὰ πόδια ξαπλωμένα
στὰ κάγκελα τὴς βεράντας, τόν ἄκουγε.

Ἦταν περασμένα μεσάνυχτα. Ὅλοι κοιμόντουσαν στο
ξενοδοχεῖο. Λίγο πρὶν ἦχαν γυρήσει απ' τόν βραδυνὸ πε-
ρίπατο. Ἡ παρέα χώρησε γιὰ νὰ κοιμηθεῖ κι' αὐτοὶ μεί-
νανε ἐκεῖ νὰ κουβεντιάσουν.

Ἐπειτα ἀπο λίγη σιωπὴ συνέχισε.

— Καμημένη, Θάλεια! ἔγινα ἀγνώριστος; αὐτὸ θὰ
σκέφτεσαι. Μὰ ὕστερα απ' τὰ συντρίμια πάντᾶμωσα στο
διάβα μου, νοιώθω, τόσο ταπεινωμένο τόν ἐαυτό μου!

Σὺ πάντα στάθηκες καλὴ και τρυφερὴ μαζί μου. Και
πάντα συλλογιζόμανε ἂν εἶχα τὴ Θάλεια τώρα, τί ἀνα-
κούφιση!.. Μὰ ἦσουν μακρῶτα, καμημένη. Ἀπο τότε ποῦ
χωρίσαμε καθένας πείρε ἕναν ἀντίθετο δρόμο και με τὴ
ἀβεβαιότητα ποῦ χωρίσαμε! Θυμᾶσαι; Ἦσουν ἄρρωστη,
χλωμή, στο κρεβάτι. Ἰσα ἴσα τὶς τελευταῖες μέρες ποῦ θᾶ-
φηνγα απ' ἐδῶ και λογάριαζα πῶς θὰ μπορούσαμε νὰ συ-
νενοηθοῦμε καλλίτερα, πῶς κάτι θὰ τύχαινε απ' ἐκεῖνα ποῦ
σμίγουν τὶς ψυχὲς. Εἶχα τόση ἀνάγκη τὴς φιλίας σου! Ἦ-
θελα νὰ φύγω ξέροντας πῶς ἀφίνω κάτι πίσω μου, μιὰ
δυνατὴ ἀνάμνηση. Θυμᾶσαι; Θάλεια. Κάθησα πλάι σου
κυττάζοντας κάποιες σου φωτογραφίες. Κι' ὅταν σοῦ ζήτησα
μιὰ γιὰ νὰ σέ θυμᾶμαι, σὺ μοῦπες. «Γιατὶ θέλεις νὰ ἐνο-
χλεῖσαι απ' αὐτὴ τὴν ἄσκημη;» Πῆρες τόν καθρέπτη και
κυτάρτηκες. Ἦξερα πόσο κακὸ ποῦκανε αὐτό. Γιατὶ εἶσαι
ἀπ' ἐκεῖνες ποῦ θέλουν νὰ ζοῦν με τὸ φέμα. Και δὲν ἦσανε
ποτὲ βέβαιη ἂν εἶσαι ὀμορφη ή ἄσκημη. Μὰ τότε ἤθελες
νὰ βεβαιωθῆς σκεφτόσανε. «Γιατὶ ζητάει αὐτὸς τὴ φωτο-
γραφία μου; τί ἔχει νὰ κερδίσει ἀπο μιὰ ἄσκημη;» Ὡ!
Θάλεια νᾶξερες πόσο εὐτυχισμένος ἦμουνα τότε ποῦ σέ
γνώρησα, και πόσο σέ προτήμαγα ἀπο κάθε ἄλλη ποῦ
ἔβλεπα γῆρο μου.

Γιατὶ ἐνοιωθα πῶς μαζί σου ή φιλία θὰ κρατήση, πῶς
μπορεῖ νὰ κρατήση ἔτσι ἀκέραια χωρὶς νὰ κατασταλάξη στὰ
αἰώνια, στὰ συνηθισμένα. Σὺ ἀκόμα δὲν μ' εἶχες νοιώσει.
Θυμᾶμαι ἀκόμη τὸ βλέμμα ποῦ μοῦριζες τὴν ὥρα ποῦ
ἔφευγα γιὰ πάντα. Κλείνοντας τὴν πόρτα σου ἄφησα τὸ
βλέμμα μου νὰ πλανηθῆ στο πρόσωπό σου. Κι' ἐνοιωσα
ὄλο τὸ σπαραγμὸ τὴς σκέψης σου, Θάλεια. Ἐνὰ παράπονο
Θέ μου, τί παράπονο!

— Γιατὶ τὸ λὲς αὐτό; Σὺ στάθηκες τόσο γνώριμὸς μου
σ' ὄλα πῶς μπορούσα νὰ μὴ λυπηθῶ τὴν ὥρα ποῦ ἔβλεπα
πῶς σέ χάνω, πῶς θὰ μείνω πάλι μόνη μου, θορόντας
αὐτὸν τόν γελοῖο κόσμο;

— Ὅχι, Θάλεια! μεις δὲν ἦμαστε πιά γιὰ νὰ κρυβό-
μαστε τὰ μυστήρια δὲν ἔχουνε πιά καμμιὰ χάρι γιὰ μᾶς
συνηθήσαμε πιά ὄλα νὰ τὰ λέμε. Νοιώθω τί σκεφτόσουνα
τότε. «Τί κρίμα νᾶμαι ἄσκημη!» Ἔτσι;

— Εἶχα τόσο ἀνάγκη ἀπο ἐνθουσιασμούς νᾶγαπήσω

κάτι... νάγαπηθῶ. "Επειτα αισθανόμουν πόσο διάφορες θάταν ἡ σχέσεις μας, ἀν...

— Τὰ ἴδια, τὰ συνηθισμένα· ἀγάπη, λίγος πόνος, κι' ἔπειτα τίποτα... τίποτα... Τέτοιοι εἶμαστε, Θάλεια· γιατί νὰ γελοιάμαστε. Χτίζουμε, χτίζουμε, κι' ἔπειτα γκρεμίζουμε ἀνικανοποίητοι γιὰ ὅτι κάναμε... γιὰ νὰ ξαναχτήσουμε ἀργότερα καὶ νὰ γκρεμίσουμε πάλι.

— Κάτι ὁμορφο πὸ δημιουργεῖται, θὰ ζεῖ πάντα.

"Ὅπως τοῦ μίλησε μὲ λίγο πείσμα στὴ φωνή της, εἶχε ἀνασηκωθεί καὶ τὸν κύτταξε στὰ μάτια. Αὐτὸς σηκώθηκε, ἔβαλε τὰ χέρια του στὶς τσέπες, κι' ἀκούμπησε στὰ κάγκελα τῆς βεράντας.

— Τίποτα δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ ζήσει, Θάλεια, μὲ τὴν ἀρχική του θέρη καὶ μὲ τὴ δύναμη πὸ τὸ φαντασθήκαμε. Ἡ φτωχὴς μας ψυχὴ διψᾷ γιὰ καινούργιο κρασί. Ἡ καημένες ἡ ψυχὴς μας θέλουν ὅλο νὰ πίνουν κι' ὅλο διψοῦνε. Θέλουν ὅλο νὰ τρέχουν σὲ καινούργιες πηγές.

"Επειτα ξαπλώθηκε πάλι στὴ πολτρόνα, ἐξαντλημένος ἀπὸ κάποια σκέψη· ἀφανισμένος.

— Ἡ φίλια μας, Θάλεια, εἶναι τὸ ὠραιότερο πὸ μποροῦσα νὰ γυρέψω ἀπ' τὴ ζωὴ. Θὰ κρατήσει ὅσο μπορέσει· εὐχομαι καὶ τὸ θέλω νὰ κρατήσει πολὺ· κι' ὕστερα θὰ χωρίσουμε χωρὶς πόνο, μὰ μὲ τὴ λύπη π' ἀφίνει ὁ χωρισμὸς δυὸ γνώριμων ψυχῶν, καὶ καθέννας θὰ τραβήξει στὸ δρόμο πὸ ἡ ζωὴ τὸν κράζει.

— Πέτρο, γιὰ πὲς μου, δὲν θάταν πιὸ ὁμορφο...

"Ὁ Πέτρος ἀνασηκώθηκε καὶ τὴν κύτταξε στὰ μάτια. "Ὅπως ἔπεφτε ἡ σελήνη στὸ πρόσωπό της, τὸ φώτιζε γλωμά.

— Θάλεια, μὲ τρομάξεις· πὼς μιλάς ἔτσι...

Μὰ ἡ θάλεια δὲν μίλησε. Ἐφερε τὸ ἓνα της χέρι στὸ πρόσωπο καὶ σκέπασε τὰ δυὸ της μάτια.

— Καημένη· γιατί ζητᾷς ἀπ' τὴ ζωὴ ὅ,τι δὲν εἶσαι βέβαιη ὅτι θὰ βρῆς· σὲ τραβοῦν ἡ χίμαιρες κι' ἡ συγκινήσεις, γιατί δὲν τις ἀγκίξες γιὰ νὰ νοιώσεις τὴ μηδαμινότητά τους· μὰ γιὰ κύττα με· ὁ πόνος μ' ἀφάνησε, μὲ κουρέλιασε. Χτίζοντας τὸνειρό μου ἔπεσα μαζί του καὶ τσακίστηκα. Τώρα δὲν ἔχω πιά τὴ δύναμη...

— Δὲν μὲ τρομάζουν τὰ συντριμιά, Πέτρο. Μὰ αὐτὴ ἡ νέκρα, αὐτὴ ἡ στέρωση. Ἐνα κενὸ νοιόθω μέσα μου πὸ δὲν μ' ἀφίνει τίποτα νάγαπήσω καὶ νὰ συγκινηθῶ. Καὶ θάχα τόση ἀνάγκη ἀπὸ κάποιο ἐνθουσιασμὸ στὴ ζωὴ μου, πὸ θὰ μὲ κάνει γιὰ λίγο νὰ φύγω ἀπ' αὐτὴ τὴ νέκρα.

"Ὁ Πέτρος τὴ σήμωσε περισσότερο κι' ἀκούμπησε τὰ χέρια του στὴν πολτρόνα της. Τὴν κύτταξε στὰ μάτια ἤρεμα.

— Σὺ, Θάλεια δὲν μπορείς νὰ βρῆς στὴν ἀγάπη, ὅ,τι ζητᾷς. Σὺ εἶσαι ἓνα πλάσμα περιορισμένο στὸν ἑαυτό σου. Ἡ πηγὴ κάθε σου χαρᾶς εἶσαι σὺ ἢ ἴδια· οἱ ἄλλοι σοῦ εἶναι ἀδιάφοροι· ἔπειτα πόσοι εἶνε κείνοι πὸ μᾶς νοιώθουν.

"Ἡ Θάλεια κούνησε τὸ κεφάλι της θλιμένα σὰν νάθελε μ' αὐτὸ νὰ πῆ «Ναί, πόσα εἶναι κείνα πὸ μᾶς νοιώθουν». Κι' ὁ Πέτρος ξακολούθησε : Θάγαπήσεις καὶ σὺ μιὰ μέρα· ὅταν κατάβαθα νοιώσεις πὼς σ' ἱκανοποιεῖ τέλεια αὐτὴ ἡ ἀγάπη, πὼς μπορείς ἀνεπιφίλακτα νὰ δώσεις ὅλο τὸ θησαυρὸ τῆς ψυχῆς σου, ὅλη τὴ δύναμη τῆς ἀγάπης σου. Μπορεῖ νὰ γρήσεις, Θάλεια, μπορεῖ καὶ ποτέ. Μὰ σὰν ἀποφασίσεις

νὰ δώσεις ἀκαίρια τὸν ἑαυτό σου, ὃ τότε νοιόθω μὲ τί δύναμη θὰ ἐκδηλωθῆ ἡ ψυχὴ σου, στὴ μεγάλη καὶ μοναδικὴ αὐτὴ ὠρα τῆς ζωῆς σου. Εἶσαι ἀπ' τὶς ὑπάρξεις, σὺ Θάλεια, πὸν ἂν ἀγαπήσουν, μιὰ φορὰ ἀγαποῦνε.

— Κι' ἂν γελασῶ, Πέτρο, στὴ μοναδικὴ αὐτὴ φορὰ τῆς ζωῆς μου ;

— Τότε τίποτα δὲν μπόρεσε φτωχὴ μου Θάλεια νὰ ἀνασηκώσει· ὁ ἑαυτό σου δὲν θὰ σοῦ ἀνήκει πιά.

"Ἡ Θάλεια ἔσκυψε τὸ κεφάλι, σὰν ἀφανησμένη. Ἐπειτα ῥώτησε μὲ συμπόνοια.

— Ἐσύ ; Πέτρο.

— Τίποτα ὠραῖο πιά... τίποτα εὐγενικό. Μὲ τρομάζει ἡ μοναξιά μου... μ' ἀνακουφίζει ἡ φίλια σου.

— Ζῆσε... ὅπως ὅλοι· σὺ δὲν ζεῖς· μὰ πὸ εἶναι ἡ ζωὴ σου ;

— Στὰ περασμένα· αὐτὰ μὲ τραβοῦνε, αὐτὰ μὲ σέρνουνε, χωρὶς νάχω τὴ δύναμη νὰ τοὺς ἀντισταθῶ. Μὲ σέρνει ἡ παλιὰ μου εὐτυχία πὸ χάθηκε πιά... γιὰ νὰ πονῶ. Καὶ νὰ μὴν ἔχω τὴ δύναμη νὰ παλαχτῶ ἀπ' τὰ ἀπομεινάριά της !...

— Φύγε. Ὁ κόσμος εἶναι μεγάλος. Θὰ ξεχάσεις.

— Πὸν νὰ φύγω καὶ πὸν νὰ πάω· παντοῦ μὲ κυνηγοῦν ἡ θύμησης· παντοῦ αισθάνομαι τὴ σαπίλα τῶν πεθαμένων μου ἰδανικῶν.

— — — — —

Θυμᾶσαι, Θάλεια, πέρσου, τὴν παραμονὴ τῆς ἀρώστειας σου ; Καθόμαστε πάλι δῶ τὴ νύκτα, ὅπως τώρα. Ἡ ἴδια βραδυά. Φεγγάρι. Κουβεντιάσαμε ἤσυχα, γιὰ τὰ πρόσωπα πὸ μένανε ἐδῶ. Μοῦ ἔλεγε γιὰ κείνον τὸν ὑψηλὸν πὸν ἦσαν ἀγανακτισμένη μαζί του. Τοῦ εἶχες διαβάσει τὸ καρνέ σου, τὶς σκέψεις σου. Περίμενες καλὴ μου Θάλεια πὼς θὰ σὲ καταλάβει, πὼς θὰ σοῦ πῆ δυὸ καλὰ λόγια, κι' αὐτός, τί εἰρωνία ! σοῦ πέταξε κατὰμουτρα τὸ σαρκασμὸ του κοροϊδεύοντας τὶς σκέψεις σου, τὰ αισθήματά σου, τὰ ἰδανικά σου. «Κατεργαροῦλα, σοῦχε πει, μᾶς διαβάσεις αὐτὰ γιὰ νὰ κινήσεις τὴ συμπάθειά μας !» Σ' εἶχε δεῖ τὴν προηγούμενη μέρα πὸ τὸ διάβαζες καὶ μένα. Καὶ σὺ ἀγανάκτησες.

"Ἠλθες καὶ μὲ βρήκες. «Ἀκοῦς ! ἀκοῦς ! εἰχ' ἀνάγκη ἀπ' τὴ συμπάθειά του.»

Κι' ὅλο τὸ βράδυ ἦσαν ἄρρωστη, νευρική. Εἶχες ξεχάσει κι' ὅλας πὼς ἴσουν θυμωμένη μαζί μου. Θυμᾶσαι γιατί ἦσαν θυμωμένη ; Γιατί χωρὶς νὰ μὲ καταλάβεις εἶχα ἴσως νὰ σ' ἀκούσω πὸ πλεξές πιάνο. Ἐγώ· τρία ! Ἡ θέλες μόνη σου νὰπολαβαίνης τὴ μουσική σου. Σὲ παρακαλάγαμε κάθε μέρα, τίποτα. Μὰ δὲν εἶχες κι' ἄδικο ! Τοὺς περιφρονούσες ὅλους. Κι' ὅταν τὸ μεσημέρι κείνο πεσμένος στὸ κρεβάτι περίμενα νὰ μὲ πάρῃ ὁ ὕπνος καὶ δὲν τὸ κατορθῶνα, ἄκουσα πὸ πλεξάν στὸ σαλόνη· κατάλαβα πὼς ἦσαν σὺ.

Ντύθηκα καὶ μπήκα στὸ σαλόνη. Ξαπλώθηκα στὸν καναπέ καὶ σάκουσα σὰ μεθυσμένος. Μῆνες εἶχα νὰκούσω σοβαρὴ μουσική. Μῆνες εἶχα νὰ δνειρευθῶ λίγο, νὰ κλειστῶ στὸν ἑαυτό μου, στὴς σκέψεις μου, στὰ ὄνειρά μου. Μὲ τὰ τρελλὰ γλέντια εἶχα ὀλοτέλα ξεχαστεῖ. Σπάνια ἐκδηλωνόμουν. Δὲν ἤμανε πιά ὁ σκεφτικιστὴς, ὁ μίξερς· μὰ ὁ ξέγνοιαστος, ὁ

ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Ὅλα μὲ ἱκανοποιούσαν, κι' ὅλα τὰ κοροϊδεύα. Ὅταν σ' ἔβλεπα μόνη σου, στὴ κόχη σου, γελόντας βιασμένα στὰ γέλοια μας γιὰ νὰ δείξεις πὼς συμπεριζέσαι στὶς διασκεδάσεις μας, σκεφτόμουν : «διάβολε ! τί θέλει νὰ μᾶς δείξει αὐτὴ μὲ τὴ σοβαρότητά της· ὃ ! μὰ εἶναι νὰναι κανεὶς σοβαρός ! τί κουταμάρες !» Ἐτσι σκεφτόμουν. Μὰ, τί θάλεγα. Α ! ναί. Ξαπλώθηκα καὶ σάκουσα. Πόση ὠρα δὲ θυμᾶμαι. Ξαφνιάστικα, τινάχτηκα, ὅταν ἔπαψες ἀπότομα καὶ μοῦ φώναξες νευρικά. «Κύριε ! δὲν εἶναι σωστὸ αὐτὸ πὸν κάνατε». Ἐνοιῶσα τὸ κακὸ πὸν σοῦκανα· ἐγώ, ἓνας ξένος... βεβήλωσα τὴ μοναξιά σου, μοιράστηκα τὴν ἀπόλαψη τῆς μουσικῆς σου. Ω ! μοῦταν ἀδιάφορο πὼς θὰ πλέρωνα αὐτὴν τὴν ἀπόλαψη. Ἡ μομφή σου δὲν μοῦκανε κακό. Λυπήθηκα μόνο γιὰ σένα· λυπήθηκα πολὺ, Θάλεια. Τόσο πὸν θάθελα νὰ τρέξω κοντά σου καὶ νὰ σοῦ πῶ πὼς δὲν ἦταν τόσο φοβερὸ αὐτό, γιατί ἂν γνωρίζομαστε περισσότερο, θάβλεπες πὼς ἴσως εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ κάνω ὅτι ἔκανα, χωρὶς νάχω ἔπειτα τύψεις. Εἶχα τὸν ἐγωισμό ἔτσι νὰ σκέφτομαι· καὶ γιατί ἤθελα νὰ σοῦ δείξω πὼς δὲν μάρεσε καθόλου νὰ μὲ λογαριάζεις ἔτσι ἀσήμαντα, ὅπως ὅλους δῶ πέρα. Μὰ ἡ ἀξιοπρέπεια ;.. βλέπεις πάντα ἡ ἀξιοπρέπεια—κι' ὁ Πέτρος κάγχασε εἰρωνικά—δὲν μᾶφησε νὰ κυνηθῶ ἀπ' τὴ θέση μου. Καὶ μόνο ὅταν ἐσὺ σιωπηλῆ, ἐσώψυχα ταπεινωμένη, μὰ πάντα μὲ τὴν ἐξωτερική σου περηφάνεια, πέρασες ἀπὸ ἐμπρός μου, μπόρεσα σβυστὰ νὰ σοῦ ψιθυρήσω : «Συγγνώμη».

— Πέτρο !

— "Ω ! μὰ ὅτι σοῦ λέω δὲν εἶναι γιὰ σὲ κάνω νὰ θυμηθῆς δυσάρεστα πράγματα. Μὰ γιατί μ' ἀρέσει νὰ θυμᾶμαι μερικὲς στιγμὲς τῆς ζωῆς μου, πὸν μοιάζουν τόσο μὲ κάτι σελίδες πὸν συναντᾶμε στὰ ῥομάντζα, μ' αὐτὲς πὸν μὲ κρατᾶνε ξάγρυπνο, τώρα τὶς νύκτες, δίνοντάς μου κάποια ἀνακούφιση.

"Ἡ Θάλεια στὴ συμπόνοια τῆς φωνῆς του, ἐνοιῶσε ἓνα ῥίγος ἀπὸ ἀγάπη νὰ τρέχει τὸ εἶναι της. Σκίρτησε στὸ ξετύληγμα τῶν περασμένων πὸν νόμιζε γιὰ πάντα θαμένα καὶ τοῦλε ἀργὰ καὶ βαθειά.

— Αὐτὴ ἡ ζωὴ πάντα σὲ τράβηξε. Νὰ ζεῖς ὁμορφα, ὅπως τὴ φαντάσθηκες τὴ ζωὴ, δυνατὴ καὶ βαθειά. Ἀδιαφόρησες γιὰ τὴν ἀλήθεια της. Ἐτρεξες πάντα στὶς χίμαιρες. Τίποτα θετικό, ἰσοροπημένο στὸς σκοπούς σου. Βρήκες κάτι πὸν μπορεῖ νὰ σοῦ δώσει μιὰ ἀνώτερη συγκίνηση, ἓναν ὁμορφο πόνο πὸν ἤξερες πὼς θὰ σὲ θρέψῃ ἓνα διάστημα ;... τὸ κυνήγησες. Ἡ τρυφερὴ ἀγάπη κι' ἡ τολμηρὴ ἡδονή, γιὰ σένα τὸ ἴδιο. Φτάνει συγκινήσεις νὰ βρῖσκεις, βαθειὰ καὶ περιέργα νὰπολαβαίνεις. Κάθε φορὰ πὸν μοῦ διγᾶσαι τὶς ἱστορίες σου, ὕστερα ἀπὸ καιρὸ δὲν ξεχωρίζω ἂν ἐσὺ ἦσουν πὸν μοῦ εἶπες κάτι ἢ ἂν τὸ βρήκα μεσ σὲ κάποιο βιβλίον λησμονημένο. Πὼς σὲ τραβᾷ τὸ καινούργιο, τὸ ἀδοκίμαστο καὶ τὸ μυστήριο !... Ἐτσι, ἂν τώρα εἶμαστε μαζί, εἶναι γιατί βρῖσκεις εὐχαρίστηση στὴν φενομενικὰ ἤρεμη φίλια μας, Σάρεσαι τόσο νὰ φλυαροῦμε ! Ἐπειτα ὁ ἐγωισμὸς σου, ἡ φιλαυτία σου ! νὰ νοιώθεις, πὼς ἡ ἡρεμὴ θάλασσα, μπορεῖ ἀπότομα νὰ φουρτουλιάσει !.. πὼς ἀπὸ σένα ἐξαργυρᾶται νὰ κρατᾷ τὴ γαλήνη. Ξέρεις τί εἶναι νὰ νοιώθεις πὼς κυβερνᾷς ψυχές, πὼς κρατεῖς στὰ χέρια σου

τόσα ὄνειρα, τόσες σκέψεις ! Ἐπειτα εἶναι τόσο ἀντιφατικὲς ἡ ψυχὲς μας. Κι' εἶναι τόσο ὑπέροχο νὰ ξεχωρίζουμε τίς ἀντιφάσεις ! «Γελάς ; πονεῖς· μοῦ μιλάς ἀδιάφορα ; κάθε στιγμὴ ἔμένο σκέφτεσαι». Κι' εἶναι τόσο ἱκανοποιητικό νὰ ξέρεις πὼς κάποιος σὲ συλογεῖται, πὼς κάποιος... Μὰ τί σοῦ λέω ! Καλὰ λές. Ἐγὼ δὲν εἶμαι πλασμένη γιὰ αισθηματολογίες· πράγματα χιλιοειπωμένα δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τὰ σκεφτόμαστε. Ἐπειτα ξεπέφτω τόσο ἄμα νομίσω πὼς κλαίγομαι. Ἡ ἀξιοπρέπεια, καλὰ λές, ἡ ἀξιοπρέπεια ! Εὐτυχισμένος ὁποῖος μπορεῖ καὶ τὴ κρατάει. Ἀλλοῦς σέρνεται πάντα, σὰ ζητιᾶνος· ξεπέφτει σ' ὅλους καὶ τὸ χειρότερο στὸν ἑαυτό του. Καλλίτερα νὰ πονᾶμε, μουσικά, ἀνεκδήλωτα, νὰ σκορπᾶμε χαρὰ καὶ νὰ πονᾶμε. Εἶναι ὠραῖο. Κανεὶς δὲν θὰ ξέρει τί συμβαίνει μέσα μας. Καὶ θὰ κρατοῦμε μόνοι μας τὸ θησαυρὸ τῆς ψυχῆς μας, ἀριστοκράτες μεῖς τοῦ θησαυροῦ μας, κι' οἱ ἄλλοι τὰ ψύχουλα· «Εἶμαι λυπημένη.. Τί σὲ μέλλει γιατί, τί σὲ νοιάζει.» Ἐπειτα τί ἀνάγκη ἔχει ὁ ἄλλος γιὰ τίς δικές μας ἔγνοιες. Γιὰ μιὰ στιγμὴ θὰ μᾶς ἀκούσει σοβαρά, κι' ἔπειτα, ἀργότερα, θὰ μᾶς κοροϊδέψῃ. Μὰ φλυαρῶ... τί ἔλεγα. Μιλῶ γιὰ τὸν ἑαυτό μου... γιὰ ὅλους. Κι' ἐγὼ ἤθελα νὰ μιλήσω γιὰ σένα... Ναί, ἤθελα νὰ σοῦ πῶ πὼς τὴ στιγμὴ πὸν θὰ νομίσης πὼς σὲ περιμένει κάτι ἀνώτερο, ἡ φίλια μας δὲν θάχει γιὰ σένα κανένα θέλητρο. Ἴσως νὰ γελάσεις καὶ μαζί μου, τότε. Θὰ χαιρετιστοῦμε στὸ σταθμὸ, σὺ γαλήνιος κι' ἀδιάφορος γιὰ μένα. Ὅλοι εἶμαστε ἐγωϊστές. Ἴσως πονέσης λίγο. Μὰ ἔπειτα, σὰν τύχη καὶ συναντηθοῦμε στὴν πόλι, ἴσως περάσουμε ἀδιάφορα ἢ ἴσως κάποια παλιὰ σκέψη σὲ σπρώξει νὰ μοῦ βγάλεις τὸ καπέλλο, νὰ μὲ πλησιάσεις ἴσως καὶ νὰ μὲ προσφωνήσεις : «δεσποινίς !» "Ω ! μὰ τὰ συχαίνουμαι γὼ ὅλα αὐτὰ, καὶ τὰ κοροϊδεῶ, καὶ γελῶ... ὃ ! γελῶ !..

Κι' ἡ Θάλεια ἔπεσε μὲ νευρικά γέλοια, στὴ πολτρόνα της, γέλοια μαζί καὶ λυγμούς. Κι' ἡ φωνὴ της πούταν ὅλο συμπόνοια, εἶχε γίνει ὅλο πείσμα. Ἐπειτα ἔπαψε ἀπότομα μὲ μικρὲς μόνο διακοπὲς γέλοιου μαζί καὶ λυγμοῦ. Ἐπειτα τέλεια ἠσύχασε· Λές κι' ἔβλεπε μὲ ἀδιαφορία πιά ὅτι συναίβη μέσα της, ὅτι θέλησε νὰ κρύψῃ ξεσπόντας σὲ κάτι ἀντιφατικὸ καὶ πὸν πόνοῦσε γι' αὐτό, γιὰ τὸν ἀνεκδήλωτο ἑαυτό της.

"Ὁ Πέτρος εἶχε γείρει πάνω της καὶ τῆς πείρε τὰ χέρια χωρὶς νὰ μιλήσει. Περίμενε ἤσυχα, στοχαστικά, νὰ περάσει ἢ τρικυμία. Ἐπειτα κυτιόντας τὴν στὰ μάτια :

— Θάλεια· θάλεγε κανεὶς πὼς μὲ μισεῖς. Γιατί ;

— Ω ! τὸ μίσος δὲν ἔχει θέση μέσα μου· γιατί ἄλλοστε... τί μοῦκανες. Μὰ θυμήθηκα πολλά... κάποια περιστατικά τῆς ζωῆς μου... καὶ τοῦ βιβλίου... γιὰ τίς ἀντιφατικές, τίς ἄστατες ψυχὲς μας.

— — — Κι' ἤθελα νὰ σοῦ πῶ πὼς ὅτι κι' ἂν συμβαίνει, νὰ μὴ μὲ συνερίζεσαι. Μὲ ξέρεις· μὴ θυμώνεις. Ἐγὼ πάντα θάμαι φίλη σου. Καὶ πάντα θὰ εἶμαι ἔτοιμη νὰ ξανακούσω αὐτὰ τὰ λόγια πὸν μοῦπες κάποτε : «Θάλεια· ἡ χίμαιρες μὲ κούρασαν. Ἡ ζωὴ μὲ κουρέλιασε. Πονῶ. Περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε, ἔχω τώρα ἀνάγκη τῆς φίλιας σου».

Κι' ὁ Πέτρος πούνοιθε τί ἄστατες πὸν εἶναι ἡ καρ-

διές μας κι' ή πεποιθήσεις μας, δὲ μίλησε. Ἐκλεισε τὰ μάτια του γιὰ νὰ λογιστῆ κάποιο κλονισμό τῆς ζωῆς του. Μιά μεγάλη ἀγάπη. Μιά ἀγάπη ἀπ' ἐκείνες ποὺ μᾶς συνταράσσουν τὸ εἶναι, ποὺ εἶναι ἔτοιμες νὰ ποῦνε τὸ μεγάλο Ναί. Μὰ ἔπειτα ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς, ἡ ὑποχρεώσεις, τὸν ἀνάγκασαν νὰ φύγη στὴν Εὐρώπη δυὸ χρόνια γιὰ τῆς σπουδῆς του. Εἶχε πάρει τὴ μεγάλη ὑπόσχεση. «Εἶμαι δικηά σου· θὰ σὲ περιμένω» τοῦχε πεῖ. Κι' ὁ καιρὸς πέρασε γρήγορος μεσ' τὶς μικροαγάπες, σ' αὐτὲς τὶς ἀγάπες ποὺ περνοῦνε χωρὶς νάγγιξουν κἂν τὴ ψυχὴ μας, ποὺ εἶναι πάντα ἀγνή κι' ἔτοιμη γιὰ τὴ μεγάλη ὥρα. Κι' ὅταν γύρησε γεμάτος ἐλπίδες κι' ὄνειρα... ἡ ἀπογοήτευση. Αὐτὴ ποὺ συντροφεύει κάθε ὥραϊο καὶ γοητευτικό.. Αὐτὴ εἶχε παντρευτεῖ κάποιο πλούσιο. Κι' αὐτὸς ἀπογοητευμένος, συντριμμένος, θέλησε νὰ στηλώσει τὴν περηφάνειά του. Τὴν ἀπέφυγε. Ταξίδεψε ἀνάμεσα σὲ ἀγνωστες χώρες καὶ λίγο—λίγο γιαιτρεύτηκε. Ἐπειτα ἀπὸ καιρὸ τὴν ἀπάντησε μὲ τὸν ἄνδρα τῆς, στὰ λουτρά· νομίζοντας, πῶς κάτι εἶχε νὰ κερδίσει ὁ ἐγωϊσμός του δειχνοτάς τῆς πῶς δὲν τοῦ πολυκόστισε αὐτὴ ἡ ἱστορία, προσπάθησε νὰ τὴν συναντήσῃ. Κι' αὐτὸς ποὺ τόσο πόνεσε, καὶ θάρσπε πῶς ὁ κόσμος εἶχε χαθεῖ πιά, τὰ ξέχασε ὅλα μπρὸς στὸν ἐγωϊσμόν του. κι' ἐγένε ἀδιάφορος καὶ ξένος.

— Πρέπει τάχα νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμη; Ἦταν ἡ πρώτη κουβέντα τῆς!

— Δὲν εἶναι κι' ἀπαραίτητο. Ἄλλως τε αὐτὰ συμβαίνουν τακτικά.

Καὶ μίλησαν ἀδιάφορα, ψυχρά, σὺν πρώτη φορὰ νὰ συναντήθηκαν.

— Τῷδερα, τοῦπε κείνη, πῶς δὲν θὰ σᾶς συνέβαινε κανένα κακό. Δὲν εἶστε σεῖς ἀπ' ἐκείνους ποὺ πέρνουν τόσο σοβαρὰ τὰ πράγματα. Ἐπειτα, τώρα θάστε εὐχαριστημένος. Θάταν τόσο κοντό, νὰ σκλαβωνόσαστε τόσο νέος, γιὰ πάντα. Θὰ τὸ μετανοιώνατε γρήγορα. Ὁ κόσμος εἶναι δικός σας τώρα. Καὶ μαθαίνω πῶς γλεντᾶτε παντοῦ. Ἐνῶ ἄλλοιῶς, δεμένους σ' ὅλη σας τὴ ζωὴ...

— Ω! ναί, ναί, ναί· ἔχετε δίκιο.

Ἐνοιωθε τόσο ἀηδία καὶ βαρυότανε τόσο νὰ ἐναντιωθεῖ στὰ λόγια αὐτῆς τῆς γυναίκας, νὰ ταπεινωθεῖ καὶ νὰ τῆς πεῖ πῶς πόνεσε, πῶς ἂν γλεντοῦσε τόκανε γιὰ νὰ ξεχάσει, πῶς... ὦ! μὰ τίς βαρυότανε τόσο τίς ἐξηγήσεις. Καὶ τροτίμησε νὰ μιλήσῃ μαζί τῆς γιὰ τὰ γλέντια τοῦ χειμῶνα, γιὰ τὴ ζωὴ τῆς.

Καὶ μόνη σὺν νὰ τὴν ἄφηνε, δὲν μπόρεσε νὰ κρύψῃ κάποια πίκρα.

— Ὅστε τώρα, ξένοι μεῖς· ὅλο κείνο, τὸ ὥραϊο τίποτα πιά... τίποτα...

— Τί μπορεί νὰ μᾶς συνδέει πιά... Καθένας στὸ δρόμο του. Ἡ ζωὴ πλατεία. Κάποτε συναντηθήκαμε... κι' ὄνειρευτήκαμε. Τώρα δὲν θυμόμαστε ποιά τίποτα... Εἶμαστε ξένοι.

Καὶ τὴν ἔχασε γιὰ πάντα. Πόνεσε μὰ γιαιτρεύτηκε.

Ἐτσι γενιοῦνται ὅλα.. ἔτσι πεθαίνουν ὅλα. Ἄστατα. Καὶ πονοῦνε καὶ σφίγγονται ἡ ψυχὴς μας σὺν τὰ λογίζονται. Κι' οὔτε ἔχουνε τὴ δύναμη νὰ κλάψουν.

Βυθισμένοι στὶς σκέψεις τους, ξεχάστηκαν γιὰ πολὺ. Ἡ Σελήνη ἀρχίζε νὰ χάνει τὴ λάμψη τῆς, νὰ σβύνη. Σ' ἐν κίτρινο ροῦ εἶχε θολώσει γῦρο ὁ οὐρανὸς κι' ἡ πλατεία φωτισμένη λουρίδα τῆς θάλασσας ἀρχίζε νὰ μακραίνει καὶ νὰ στενέβει. Ἡ βεράντα ἔπερτε στὸ σκοτάδι καὶ μόνο ποὺ διέκρινες στὸ βάθος σκιὲς ἀπὸ τραπέζια καὶ κάγκελα.

Ἐπειτα σηκώθηκαν μηχανικὰ μὲ τὴ συνείδηση πῶς ὥρα ἦταν πολὺ περασμένη. Ὅπως περπάταγαν στὸ πλακόστρωτο, τρόμαζαν ἀπ' τὸ κρότο τῶν βημάτων των. Στὰ θηκαν στὴ μεγάλη τσαμένια πόρτα νὰ τοὺς ἀνοίξουν.

— Πᾶμε νὰ περιμένουμε τὸ Αὔριο... ποὺ θάναί σα τὸ Σήμερα... σὺν πάντα.

Καὶ ἡ Θάλεια, εἶπε.

— Ἡ Σελήνη σβύνει· σὲ λίγο θὰ σκοτεινιάσει. Καὶ δὲ θάχει κανεὶς ποὺ νὰ σκορπίσει τίς σκέψεις του, σὺν σκοτεινιάσει. Σὺν βρυνόλακες θὰ μένουνε μέσα του. Ὅς ποὺ νὰ ναιεῖλλε ὁ ἥλιος... μὲ τίς ὑποσχέσεις.

Τὸ παιδί τοὺς ἀνοίξε κι' ἔφυγε νὰ κοιμηθῇ. Ἡ πόρτα ἔκλεισε βαρεῖα πίσω καὶ λὲς καὶ τοὺς κράτησε ὁ κρότος κοντὰ τῆς.

Μπροστά τους ἡ μεγάλη τραπεζαρία, μὲ τὴ περίεργη τὴν ἄστατη ζωὴ τῆς. Ζωὲς καὶ ζωές! Ἡ ὁμορφὴ κυρὰ ποὺ ἀπατάει τὸν ἄνδρα τῆς. Ὁ χαριτωμένος ἀξιωματικὸς ποὺ φλερτάρει μ' ὄλες. Μερικὲς γρηῆς ποὺ προσπαθοῦν νὰ συντηρήσουν τὴ ζωὴ μὲ τὴ ψευτιά. Ἡ γαλλίδα μὲ τὸν κίτρινο τόμο στὰ χέρια καὶ μὲ τὴ φλυαρία τῆς γιὰ τὴ φιλολογία. Ὁ κομπὸς νέος μὲ τὸν μονύελλο, ποὺ κάνει τὸν ἐπαναστάτη κι' ἔχει διαβάσει ὅλα τὰ ρούσσικα ἔργα. Ὁ Ρῶσσο πρίγκηπας ποὺ κάνει τὸ σοβαρὸ καὶ τὸν πιάσανε νὰ φιλετὴν καμαριέρα. Οἱ «τύποι». ὦ! οἱ αἰώνιοι τύποι! Ἐπειτα σωρὸς ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ ἔζησαν, ποὺ προσπαθοῦν νὰ ζήσουν. Οἱ πόνοι τους, ἡ χαρὴς τους. Ὅλο τὸ μυστήριο τῶν ψυχῶν ποὺ πνίγεται μεσ' τὴ πολυτάραχη ζωὴ τοῦ ξενοδοχείου, καὶ ποὺ θέλει μάτι ποὺ εἶδε καὶ ξέρει γιὰ νὰ διακρίνει τί κρύβεται πίσω ἀπ' τὸ γέλοιο καὶ τὴν ἀδιαφορία. Ἐπειτα ἡ συναντήσεις, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, ταξείδια σὲ ἀγνωστους τόπους. Κρυφὲς λαχτάρες, κρυφοὺς πόθους Σβυσμένα ὄνειρα ποὺ ἀπὸ μιὰ σπῖθα ξαναάβουν. Ἀνθρώποι ποὺ γυρνᾶνε νὰ ξεχάσουν κι' ἄλλα νὰ θυμηθοῦν. Οἱ δυνατοὶ τῆς ζωῆς κι' οἱ ἀδύνατοι. Οἱ νικητὲς καὶ οἱ συντρίμια. Ζωὲς καὶ ζωές! Ποὺ ἂν μπορέσει κανεὶς κασταθεῖ ψηλότερά τους, ἀφοῦ τίς νοιόσει καὶ τίς ζήσει, δὲ ξέρει ἂν πρέπει νὰ γελάσει ἢ ἂν πρέπει νὰ κλάψῃ. Τὸ αἰῶνιο τραγικὸ στὶς διάφορες φάσεις του, σμιγμένο μὲ τὸ κομικό.

Σκοτάδι παντοῦ· στὸ βάθος, στὸ στρίψιμο τῆς σκάλας, λιγοστὸ φῶς, ἀπὸ κάποιο κερί.

Ὁ Πέτρος παρατήρει τὴ σελήνη μέσα ἀπ' τὰ στόργια ποὺ ἔμοιαζε νὰ βρίσκεται σὺν πίσω ἀπὸ φυλλώματα.

Κι' ἡ Θάλεια σὺν ἀποροφημένη ἀπὸ κάποια ἐπίμονη σκέψη, εἶπε σιγά, λὲς καὶ δὲν ἤθελε νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχία.

— Ὅμως τί σημαίνει!... Μεῖς θάμαστε πάντα φίλοι.

Ὁ Πέτρος γύρησε καὶ τὴν κύτταξε. Μόνο τὴ σκιά τῆς

διέκρινε. Κι' αὐτὸ τὸν λύπησε. Θάρσπε γιὰ μιὰ στιγμή πῶς δὲν θάταν μπορετὸ νὰ συννεοηθεῖν.

— Πῶς τὸ λὲς, αὐτὸ Θάλεια, πῶς μπορείς νὰ τὸ βεβαιώσεις;

— Καθένας στὴ ζωὴ του ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κάποιο λιμάνι. Ὑστερα ἀπ' τίς τρικυμίες σου θάμαι γὼ αὐτὸ τὸ λιμάνι. Θέλεις;

— Δὲν ξέρω. Σὺ εἶσαι τόσο καλὴ, καὶ τόσο ὑπέροχη στὶς θυσίες σου. Μ' αὐτὸ ποὺ λὲς, δὲν μπόρῳ νὰ τὸ νοιόσω εἶναι τόσο περίεργες ἡ ψυχὴς μας! ποτὲ δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε «σ' ἐνοιωσα· θὰ κάνω ὅτι ζητεῖς».

— — — Νά, ἀπόψε εἶσαι μαζί μου. Μιλήσαμε, εἶπαμε τόσα, φλυαρήσαμε. Ἡ σκέψεις στριφογυρίζουν στὸ μυαλό μας, ἀγνωστες κι' ἀβεβαιοι. Ἄγουρα φρούτα ἀκόμα. Μὰ αὔριο; ἢ αὔριο;.

— Ω! Πέτρο! γιὰτί μοῦ κρυώνεις τὴν καρδιά; Αὔριο σὺ θὰ φύγῃς, θὰ πᾶς νὰ ζήσεις ὅπως σ' ἀρέσει. Θὰ κουραστέις πάλι καὶ θὰ σμίξουμε.

— Κι' αὐτὸ θὰ ἐπαναλαμβάνεται ἐπ' ἀπειρον; Ω! Θάλεια! Ὅταν ἓνα τόσο ὁμορφο φεγγάρι φωτίζει τὴ νύκτα μας, ἡ ψυχὴς μας γεμίζουν ἀπὸ οἶκτο καὶ ἀγάπη καὶ φλυαροῦνε... καὶ ὑπόσχονται. Μὰ ἔπειτα σὺν βρεθοῦν στὸ σκοτάδι, μόνες... κρυώνουν κι' ἂν ἔχουν τὴ δύναμη σαρκάζουν σ' ὅτι εἶπαν, ἄλλοιῶς τυρανοιοῦνται,

— — — Ἐπειτα δὲν νοιόθεις ὅτι αὐτὸ δὲν μπορεί νὰ ἐπαναλαμβάνεται ἐπ' ἀπειρον; Θὰ μᾶς τραβήξουν ἄλλες ἔγνοιες, θὰ πᾶμε σ' ἄλλους δρόμους. Ὅς ποὺ νὰ γεράσουμε. Δὲν νοιόθεις λοιπὸν πῶς θὰ γεράσουμε; Καὶ τότε σὺ; ποὺ τὴ σπατάλησες τὴ ζωὴ σου;

Ἡ Θάλεια δὲν μίλησε. Ἡ ἔκφραση ποὺ πείρε τὸ πρόσωπό τῆς ἀπ' τὸν πόνο, χάθηκε στὸ σκοτάδι. Συντριμμένη στηρήχτηκε στοὺς ὤμους τοῦ Πέτρου. Ὅλη ἡ θέρη πῦνοιωθε μέσα τῆς σιγά-σιγά ἔφυγε, κι' ἐνοιωθε τὴν καρδιά νὰ σφίγγεται ἀπ' τὸ σκοτάδι, νὰ κρυώνει καὶ νὰ πονεῖ.

Ὁ Πέτρος τῆς πείρε τὰ χέρια. Ταράχτηκε ποὺ τὰ βρήκε κρύα κι' ἐνοιωσε ἓνα ὄχιος ἀπὸ οἶκτο νὰ τρέχει τὸ εἶναι του.

— Πῶς εἶν' ἔτσι κρῦα τὰ χέρια σου, Θάλεια. Σὲ τρομάζει λοιπὸν τόσο ἡ ἀλήθεια;

— — — Ὁ μὴ κανεὶς ἔτσι. Εἶναι τόσο ἀστεία ὅλα αὐτά. Γιὰ κύττα τὸ φεγγάρι.. Ἐσβυσε... χάθηκε, ὅπως ὅλα τὰ ὥραϊα πράγματα. Μὰ ἀτάραχα, σιωπηλά. Ἐνῶ μεῖς φλυαροῦμε καὶ τρομάζουμε μὲ τὰ λόγια μας.

— Πᾶμε, Πέτρο.

Ἀνέβηκαν ἀργὰ τὴ σκάλα καὶ φτάσαν στὶς πόρτες τους. Κουρασμένοι, μὲ τὴν ψυχὴ ἄδεια.

— Καλὴ νύκτα, Πέτρο. Αὔριο.

— Ναί, αὔριο.

Τί τοὺς ὑπόσχονται τὸ αὔριο; Ὅμως κάτι αἰσθανθήκανε στὴν ἀβεβαιότητά του.

— — — Τώρα στὴν κάμαρά του καθένας, θάνοιξε τὸ παράθυρο γὰ δεῖ λίγη θάλασσα, νὰ βρῇ λίγη συντροφιά τοῦ φεγγαριοῦ. Μ' αὐτὴ σκοτεινὴ κι' αὐτὸ σβυσμένο.

Καὶ θὰ κάθησαν λίγο νάκούσουν τὴ θάλασσα ποὺ πά-

πλαζε συντροφικὰ μὲ τὸ τραγοῦδι κάποιων πουλιῶν ἀπ' τὰ γῦρο βουνά.

Ἡ σκέψεις θὰ τοὺς ἔξωσαν, μὰ τὸ μυαλό τους κουρασμένο, θὰ τίς ἄφησε νὰ περνᾶνε καὶ νὰ φεύγουν. Θὰ κύτταζαν νὰ κατασταλάξουν, νάραξουν κάπου; μὰ δὲν θὰ βρήκαν ποῦ. Στὸ τέλος δὲν θάξεραν τί θέλουν, τί θέλανε. Καὶ θάνοιωσαν, τόση πλήξη καὶ τόσο πόνο γιὰ τίς ἄστατες ψυχὴς τους!...

ΣΠΥΡΟΣ ΜΟΣΧΟΣ

ΤΟΥΡΙΣΤ (συνέχεια σελ. 220)

τοιοῦ εἶδους κυρίου. Εὐτυχῶς εἶναι ἐντελῶς ἄλλαι αἱ δικαιοδοσίαι τοῦ ἐνδόξου ἀκαδημαϊκοῦ.

Τὰ κατοπινα κεφάλαια εἶναι ἀφιερωμένα στὸν Φειδίαι, στὸ Δαφνί, σὲ μιὰ ἀνάλυση τῆς Ἀντιγόνης, σ' ἓναν φίλο του Ἀρμένη, τὸν Tigraue. Στὴν Ἀκροκόρινθο ἐμπνέεται μιὰ f a n t a i s i e μὲ θέμα τὸν Πήγασο. Στὰς Μυκήνας σχολιάζει τὴν Ἰφιγένεια τοῦ Goethe.

Μεταξὺ Μυκήνων καὶ Σπάρτης, στὸ Ναύπλιο, γιὰ νὰ περάσει μιὰ βραδεῖα ἀνιαρὴ, ἀντιγράφει μερικὲς σελίδες τῆς νεώτερης πολιτικῆς ἱστορίας μας: τὸν θάνατο τοῦ Καποδίστρια.

Στὴν Σπάρτη τέλος, ποὺ εἶνε ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ του, βρίσκει μερικὰ ἱστορικὰ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ στηρίξῃ τίς κάπως σαθρὲς ἀγαπημένες του νατσιαλιστικὲς τέξεις. Τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ καλλίτερο ὅλου τοῦ βιβλίου.

Παρ' ὅλα ταῦτα, παρ' ἔλην δηλαδὴ τὴν σχηματικότητα τῆς κατασκευῆς του, τὸ βιβλίον τοῦ Barrès, μοῦ εἶναι συμπαθές. Σὲ πολλὰ σημεῖα εἶναι ἀπολύτως εἰλικρινὴς, καὶ δύσκολα εἶναι μόλις τὰ μέρη ὅπου ρητορεύει. (Ἡ εἰλικρίνεια κι' ἡ ἀποστροφή τῆς ρητορείας, τόσο σπάνια συναντῶνται στὰ ἔργα ποὺ ἐμπνέει ὁ τόπος μας!) Ὅσο γιὰ τὰ ἐλαττώματά του δὲν ξεχνῶ πῶς ἡ Ἑλλὰς δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ εἶναι γιὰ τὸν συγγραφέα τῶν «Déracinés», ὅ,τι ὑπῆρξε γιὰ ἓναν Goethe καὶ ἓναν Νίτσε: τὸ ὑψηλότερον πρόβλημα τῆς ζωῆς των.

Ὅταν ἔρχεσαι νὰ ἴδεις τὸν Παρθενῶνα, μὲ κάποια **δυσφορία** καὶ ἀπὸ **ἐπαγγελματικὸ καθήκον**, δὲ θὰ αἰσθανθῆς μπροστά του τίποτε παραπάνω ἀπ' ὅ,τι αἰσθάνεται ἓναν κοινὸς περιηγητῆς. —Θάχεις ἱκανοποιήσει μιὰ περιέργεια ποὺ σ' ἔσπρωξε πρὸς ἐδῶ, κι' ὄχι μιὰ βαθεῖα ἀνάγκη τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ νοῦ σου. Ὅσο γιὰ τὴ συμπλήρωση τῆς καλλιέργειας σου, γιὰ τὸ τελείωμα τοῦ ἐγῶ σου, δὲν ξέρομε κατὰ πόσον ἐστάθη γόνιμη εἰς τὸν Barrès ὅ,τι ὀνομάζει ὁ ἴδιος «Ἑλληνικὴν Πειθαρχία». Μὴν ξεχνᾶμε πῶς ἡ Ζωὴ ὅπως καὶ ἡ Τέχνη μᾶς πληρώνουν μὲ τὸ ἴδιο νόμισμά μας. Καὶ μὲ τὰ «Λουδοβίκια» ποὺ ἔφερε ἀπ' τὸ Παρίσι ὁ «ραντιέρης» ἀκαδημαϊκός, δὲν ἦτο δυνατόν βέβαια νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ μείδιμα τῆς Ἀθηνᾶς.

Ὅταν ὁ Barrès, πατώντας τὸ ἑλληνικὸ χῶμα, νοσταλγεῖ τὴν ἀγαπημένην του Λωρραίνην, ὅταν βλέποντας νὰ χορεύουν Μεγαρίτισσες τὴν Τράττα, νοσταλγεῖ τοὺς χοροὺς τῶν χωρικῶν τῆς πατρίδος του, δὲν μπορούμε νὰ μὴν τὸν δικαιώσωμε. Ἡ τόσο εἰλικρινὴς του ὁμολογία αὐτὴ (ποὺ κατὰ τὸν Maurras, δὲν εἶναι παρὰ μιὰ ἀδυναμία, γιὰτί ὅπως λέγει ἓνας τίμιος ἄνθρωπος μόλις ἀρχίζει νὰ

αισθάνεται πώς τον στενοχωρεί το ώραϊον, αυτοξετάζεται και προσπαθεί να διορθωθεί) πόσον είναι συμπαθητικότερη, απ' όλες τις ψεύτικες, κούφιας ρητορείας των άλλων! Μες σ' όλη την Ελλάδα, πειδ βαθεία τον συγκινεί ο Μυστράς, και η Σπάρτη. Στον πρώτο βρίσκει μιὰ παράδοξη ζωντανή, που είναι κι αυτός ο ίδιος μιὰ στιγμή της, ένας κρίκος της. Πόσο κοντά στην καρδιά του βρίσκονται οι Φράγκοι Βαρώνοι! Το φθάνει ν' ατενίσει, έναν Πύργο μεσαιωνικό στην Καρίτενα, για να ζωντανέψει άμέσως, ένας κόσμος όλκληρος μες την ψυχή του. Τι στείρος, τί κενός που ήταν εμπρός στον Παρθενώνα! Δεν αισθάνθηκε εκεί παρά μιὰ διανοητική εύχαριστηση, απ' τις ανώτερες ίσως, άλλ' όμως διανοητική μόνον. Τίποτε παραπάνω. Και τώρα έδω, όλος ο άνθρωπος δονείται. Αναπολεί τις γυναίκες, που έλυώσαν στη φλόγα της αγάπης των, οι ριφοκίνδουνοι Φράγκοι. «Τώρα πεθάναν οι φωνές, οι θερμές, γλυκές τραγουδιστές φωνές!»

Το μέρος αυτό είναι άσφαλώς το ώραϊότερο όλου του βιβλίου.

«Δεν μπορεί να μου είναι γόνιμη μιὰ ώραϊότης, εφόσον δεν δημιουργείται κυκλοφορία μεταξύ της καρδιάς μου και της καρδιάς της.»

«Αί Αθήναι δέν ζυπνούν μέσα μου, τη διάχυση εκείνη, τα σκιρτώματα εκείνα, που μόνα με καταπείθουν. Οι πλέον όρθοι συλλογισμοί κι ή συστηματικότερα σπουδή, δε θα μ' όδηγήσουν ποτέ εκεί όπου φθάνω μ' ένα έξαφνο βήμα της καρδιάς μου. Πώς να χρησιμοποιήσω την περίφημη αυτήν Αθήνα όπου πλανώμαι; Θα έπρεπε, κλειόμενος στον έαυτό μου να εύρισκα μέσα μου ήθικας πραγματικότητας, συγκινήσεις κι ανάγκες, ανάλογες εκείνων, που τ' άγάλματα, οι ναοί, τα τοπεία αυτά εκφράζουν. Θα έπρεπε... άς το πούμε καθαρά, θαπρεπε νάχω το αίμα των Έλλήνων αυτόν.»

Μία όμολογία τόσον ειλικρινής, δέν μπορεί παρά να είναι πολύτιμη και για μās τους Έλληνες. «Όσο κι' αν ζούμε στην ίδια γη, απ' τους Αρχαίους μās χωρίζουν 19 όλκληροι αιώνες χριστιανισμού. Δέν είναι εύκολο να τους άνταμώσουμε, χωρίς τον κίνδυνο να χάσουμε την ύπόστασή μας. Όσοι: κάναν το θανάσιμο αυτό πήδημα τσακίστηκαν.»

Συμφωνούμε τελείως με τον Barrès, γιατί αισθανόμαστε όλη την αλήθεια των λόγων του όταν αναφωνεί: «Είναι πολύ σαφές, αλλοίμονο! είμαστε από άλλη ράτσα!»

«Ο Παρθενών δέν ζυπνά μέσα μου την άόριστη εκείνη μουσική, μου μου ζυπνά ένας Πασκάλ αϊφνης.»

«Και τοúτο γιατί έρευνώντας τα έρείπιά του δέν ξαναπερνά από αισθήματα που τάζησα, αγαπητά και γνώριμα. Μās υποχρεώνει να τον συναντήσουμε σ' ένα παρελθόν που μās βγάξει απ' το δρόμο μας. Έχω μες το αίμα μου ένα ιδεώδες διαφορετικό, ίσως έχθρικό προς εκείνο που εκφράζει ο Παρθενών. Αν και άναγνωρίζω ότι ή ελληνική έρμηνεία της ζωής, στέκει πολύ ύψηλά κι έχει άπέραντη αξία, έν τούτοις μου είναι ξένη, και δέν έχει καμμιάν άπήχησιν μέσα μου.»

«Και αν ο Goethe, με το έπί του Σπι.λότζα σχόλιόν του,

δέν με είχε προετοιμάσει, δέν θα εύρισκα έντός μου τίποτε ζωντανό που να μ' άντάμωνε με την Φειδιακή σκέψη: ένας Έβραϊός, κι' ένας Γερμανός είναι οι (συνεκτικοί) ένδιάμεσοι κρίκοι μου...»

Πολύ σωστά. Κι. ίδου εμπρός μας πάλι το τρομερό πρόβλημα: είμαστε άνιότως χριστιανοί; «Ό,τι περιώσαμε απ' τον Έλληνικό πολιτισμό, είναι άρκετό για να ζήσουμε χωρίς την βοήθεια του Ναζωραίου; Κι. ένεργούμε τάχα φυσιολογικά, όργανικά, όταν άπομακρυνόμενοι απ' την οίανδήποτε σημερινή μας πραγματικότητα (που αυτή ύπάρχει άναντιρρητως άφου ύπάρχουμε) προσπαθούμε να ζυγώσουμε, όπως δήποτε, σε όποιοδήποτε έπίπεδο ζωής, ή τέχνης τους Έλληνες; Τάχα ή Αναγέννησις, ή ήρωϊκότερη δηλαδή, ή μεστότερη προσπάθεια άνασυστάσεως του Έλληνισμού, ή έποχή που ιστορικώς παρουσίασε τις μεγαλειότερες έως σήμερα όμοιότητες με την Ελλάδα του Πέμπτου αϊώνος, και που την βοήθησαν οι προσφορότερες συνθήκες για μιὰ τέτοια άνασύσταση, δέν υπήρξε περισσότερο προσωπική, περισσότερο δημιουργική άκριβώς όταν δέν άπεμακρύνθη απ' τον χριστιανισμό της; Κι. αν στην Ιταλία δέν φαίνεται τοúτο καθαρά; (γιατί ίσως στους Da Vinci, Dante, Ραφαήλους, Μιχαήλ Άγγέλους, τους χριστιανούς και μόνον χριστιανούς αυτούς, αν τους προβάλλω ως ύποδείγματα, θα μου αντιπροβληθούν: οι Βάκωνες κι. όλο το γλυκοχάραμα της νεώτερης φιλοσοφίας και έπιστήμης, τ' όφειλόμενο στον Άριστοτέλη και τον Πλάτωνα, μεταφερόμενος απ' το Βυζάντιο) ύπάρχει κανείς που θ' άρνηθεί πως ή Τέχνη στην Γαλλική Αναγέννηση, όπου δέν ήταν το τελείωμα του Μεσαίωνα (στην ουσία έννοω' γιατί έξωτερικώς έφθανε πολλές φορές και στην αντίθεση) κι. όπου άκόμη άπομακρυνόμενη από τις συγγενικές της κατά την ψυχοτέχνες Ισπανική και Ιταλική, έστρέφετο προς την Ελλάδα, δέν υπήρξε παρά μιὰ οίκτροτάτη μίμηση, άνάξια να ζήσει;

Από τον Μεσαίωνα κι. έδωθε, παραλλήλως προς το ρεύμα που σχηματίζουν στην Ευρώπη οι Έλληνικές έπίδρασεις, ύπάρχει και κάποιο άλλο βαθύτερο: το ρεύμα το άκραϊφνώς χριστιανικό. Είναι το ρεύμα, εις το όποιον όφείλεται στην Ιταλία ένας Dante, ένας Παλεστρίνα, όλοι οι Προραφαηλίτες ζωγράφοι, στη Γαλλία το λαϊκό θέατρο και το λαϊκό ρομάντζο, στην Προδηγία οι Τρουβαδοδροι, κι. άργότερα στη Γερμανία ο Άλβέρτος Dager και στην Όλλονδία, ένας απ' τους δύο-τρεις μεγαλειότερους νεώτερους δημιουργούς που δέν όφείλει τίποτε άπολύτως στους Αρχαίους: (ούτε αν από δεύτερο χέρι) ο Ρέμπραντ.

Η περίφημη τέξα του Taine, κατά την όποϊαν κύριο χαρακτηριστικόν της Έλληνικότητας της Αναγεννήσεως θα ήταν, μαζί με τον ύλικό, κι. ο άσύγκριτος ψυχικός της πλούτος, που έλειψε τόσο απ' το άσκητικό ιδεώδες του Μεσαίωνα, είναι σωστή σε μερικές της μόνον άπόψεις. Και πρώτα πρώτα: με τον χριστιανισμό, δέν πρέπει να έννοήσουμε, άρνηση της ζωής, γιατί άπλούστατα δέν μπορεί να είναι άρνηση της ζωής μιὰ θρησκεία που είχε τόσο ζωτικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Δέν πρέπει άκόμη να έννοήσουμε, στενότητα τη θρησκεία του Χριστού, με τη λέξη αυτή, μα να περιλάδουμε σι' άπέραντα όριά της κι. όλα

τ' άλλα στοιχεία, όλα τ' άλλα άντιελληνικά γνωρίσματα, που με το πέραςμα των αίωνων, στερέωσαν μιὰ σταθερή με κοινά έπως δήποτε χαρακτηριστικά, ζωϊκή μορφή, που είναι, τι όνομάζουμε: νεώτερη ψυχή.

Το ψυχικό βάθος ένός Προραφαηλίτου, (που κατά τον Taine, είνε τόσο άμορφο και φτωχό στις πλαστικές του εκδηλώσεις) είναι άπειρως πλουσιώτερο απ' την «πληθωρηκότητα» ένός Ροϋμπενς⁽¹⁾ (που για να τον περιλάβει στο κάδρο της θεωρίας του, του βρίσκει ο μεγάλος ιστορικός ειδωλολατρικά, ελληνικά γνωρίσματα αυτού του κατ' έξοχήν Βαρβάρου) κι. από την ντολτσέσα ένός Ραφαήλ. Στην τέχνη αυτή την προραφαηλητική έπως και σ' όλη την άλλη την κατοπινή που την συνεχίζει καθ' όλη την Αναγέννηση, όχι μόνον το ψυχικό, το ιδεαλικό πλούτος, ανοίγει στον διαισθητικό όραματισμό μας άφάνταστες, παραδεισιακές άπόψεις, μα και ή χαρά της γής, ή χαρά της ζωής, ξεχειλίζει από παντού. Η καλωσύνη, ή αγάπη, όλη ή πεντάλφα του χριστιανικού «άγγελισμού» όλες οι μυστικές δυνάμεις της ψυχής που τις άπεκάλυψε πρώτος ο Ναζωραϊός, και τις άνήγαγε, άπλές ανθρώπινες σχέσεις, σε ύψιστες αξίες, λούζουν τις εικόνες ένός Μέμιλινγκ με φως πειδ άφθαρτο κι' απ' το ώραϊότερο ειδωλολατρικόν φως.

Ίσως ή Αναγέννηση, αυτό που κοινώς έννοοϋμε με την λέξη αυτή, να ήταν ένα μέγα παραστράτισμα.

«Τίποτε ώραϊότερο του Παρθενώνος, κι. όμως δέν είναι ο ύμνος που αυθόρμητα αναδρύζει απ' την ψυχή μας' δέν πραγματοποιεί την εικόνα που πλάθουμε μιās αιώνας χαράς. Άπευθύνεται στη διανόησή μου. Και τί είναι ή διανόησις, που πολλές φορές μου φαίνεται σαν μιὰ ξένη, μιὰ μορφωμένη όντότης, που μου έχει έπιβληθεί απ' έξω για να με κυβερνήσει; Έννοω, άντιλαμβάνομαι την άρμονία του ελληνικού πολιτισμού: δέν την αισθάνομαι όμως.»

(Στ' άλλο φύλλο τελειώνει)

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΧΣΟΣ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Ο Τριανταφύλλης ήταν νοικοκύρης στο χωριό, με σπίτι, με χωράφια, με πράματα. Η μοίρα όμως κατάτρεξε με διάφορες άρρώστειες την πολυμελή οικογένειά του άναγκάστηκε να χρεωθί στους τοκογκλύφους του τόπου, που του έδωσαν στη δημοπρασία τα ζωντανά και τα χτήματά του και έτσι έμεινε έρημος μόνο μ' ένα σπίτι κ' ένα χωράφι. Έπειδή δε μπορούσε πιά να συντηρή την, από έφτα άτομα, οικογένειά του, άναγκάστηκε να στείλη στην Πόλη τα δυο μεγαλειότερα παιδιά του, αν και μικρά άκόμα, να έργαστούν εκεί σε κανένα πατριωτικό μαγαζί, μπακάλικο ή μπουραρία, για ν' άλαφρώση λίγο, αυτός δε καταγινόντανε να φριάνη και να πουλή στους χωριανούς αλέτρια για καλλιέργεια των χωραφιών. Ήταν ως έξηντα χρονών άνθρωπος, ψηλός, ξεραγκινός και άμίλητος. Από τότε μάλιστα που έχασε τα ύπάρχοντά του έγινε πιδ άκοι-

(1) Le peintre de la colossale bonne humeur, όπως τον άποκαλεί ο Χαίνε.

νώνοτος και άμίλητος και πιδ συγγνός άκόμα, σα σκιά, που τον έλεγαν φάντασμα.

Μιὰ μέρα έγινε γνωστό στο χωριό ότι κάποιος κλέφτης έσπασε την πόρτα της εκκλησιās, άνοιξε το παγκάρι και εκλεψε πεντακόσιες δραχμές που είχαν εκεί μέσα ο έπίτροπος μαζωμένες. Η πράξη αυτή καταγγέλλθηκε στην άστυνομία και ο νοματάρχης άστυνόμος έκαμε πρόχειρη άνάκριση για την κλοπή. Στην άνάκριση παρδουσιάστηκε ένας νέος είκοσι χρονών, Ο Κώστας Φλέγγας, και κατέθεσε ότι τα χαράματα της νύχτας, που έγινε ή κλοπή, ένφ διάβαινε απ' έξω απ' τον αυλόγυρο της εκκλησιās με τα σκυλιά του και πήγαινε στο κυνήγι, τα σκυλιά του μπήκαν μέσα στο προαύλιο και άρχισαν ν' άλυχοϋν. Από περιέργεια πλησίασε και αυτός στην πόρτα και είδεν έναν άνθρωπο να πηδά τον τοίχο. Ήταν σκοτιάδι άκόμα και δε μπόρεσε να τον γνωρίση καλά, του φάνηκε όμως σαν τον Τριανταφύλλη. Ο νοματάρχης έπιασε τον Τριανταφύλλη και τον έστειλε δεμένο στον εισαγγελέα. Έγινε ταχτική άνάκριση, που ο Τριανταφύλλης άπόδειξε ότι ο Φλέγγας του είχε πάθος και κατέθεσε αυτά εναντίο του, γιατί όταν ήταν στα καλά του του ζήτησε την κόρη του, τη Λενιώ, και δέν του την έδωκε και μη άποδειχνομένης της ένοχής του μ' άλλο μέσον άφέθηκεν έλευθερος άφου έμεινε ένα μήνα σχεδόν προφυλακισμένος.

Όταν ο Τριανταφύλλης, γύρισε πάλι στο χωριό τον πρώτον άνθρωπο που άπάντησε ήταν ο Φλέγγας και τούπε:

«Έννοια σου μωρέ και θα μου το πληρώσης άκριβά αυτό που μώκαμες. Ζωντανός ή πεθαμένος θα σ' εκδικηθώ μιὰ μέρα.»

Ο Φλέγγας δέν έδωκε καμμιά σημασία στη φοβέραν αυτή, γιατί ήξερε ότι ο Τριανταφύλλης ήταν ήσυχος άνθρωπος άνίκανος να κάμη κακό. Άφου δέν άνακαλύφθηκε εκείνος, που εκλεψε τα χρήματα της εκκλησιās, ο παππās του χωριού άφόρισε τον κλέφτη μιὰ Κυριακή από το άγιο βήμα με τα άκόλουθα λόγια:

«Όποιος εκλεψε τα ιερά χρήματα της εκκλησιās να είναι άφορισμένος, να μην τον εύρη ο χρόνος και να μείνη άλυτος!»

Πέρασαν μερικοί μήνες και ή διαγωγή του Τριανταφύλλη έγινε ύποπτη. Φαινότανε τώρα σα να μην είχαν οικονομικές στενοχώριες, άγόραζε και κρέας κάποτε, κάποτε και έπινε συχνά στην ταβέρνα πολλά ρακιά. Όταν μάλιστα, κατά τα Χριστούγεννα, χάλασε και στο μπακάλικο του χωριού ένα κατοστάρικο και πλήρωσε στο μπακάλι και το χρέος του από σαράντα δραχμές όλοι πιά πίστεψαν ότι αυτός είχε κάμη την κλεψιά και μάλιστα όταν και ο έπίτροπος της εκκλησιās βεβαίωσεν ότι μέσα στα κλεμμένα χρήματα ήταν και ένα κατοστάρικο. Κρίμα που ο έπίτροπος δέν ήξερε τον αριθμόν από το χαρτονόμισμα αυτό, ούτε το είχε πολυπροσέξει, να μπορή να τ' άναγνωρίση με βεβαιότητα, που θα πιάνονταν σύγουρα ο κλέφτης, του φαίνονταν όμως σαν εκείνο.

Όταν ο Τριανταφύλλης χάλασε το κατοστάρικο τον ρώτησε ο μπακάλης που το βρήκε και αυτός του άπάντησε πως του τώστειλαν τα παιδιά του απ' την Πόλη. Και πράγ-

ματι τής μέρες εκείνες έλαβεν ένα συστημένο γράμμα απ' τα παιδιά του και μπορεί να του είχαν μέσα και λίγα λεπτά για τα Χριστούγεννα, δλοι όμως ήξεραν καλά ότι τα παιδιά του δεν ήταν σε θέση να του στείλουν εκατό δραχμές μαζωμένες σε τόσο λίγο χρόνο που είχαν στη Πόλη. Έκαμαν λοιπόν συμβούλιο οι χωριανοί αν έπρεπε να τον καταγγείλουν και πάλι—ο Κώστας Φλέγγας μάλιστα επέμεινε—και θα τον κατήγγελλαν αν δεν επέμβαινε ο παππας που είπε να μην τον καταγγείλουν και ως τδβρη απ' το Θεό και έτσι δεν έκαμαν τίποτα.

Την τρίτη μέρα τα Χριστούγεννα καθόνταν στην ταβέρνα του χωριού δυο τρεις νέοι και γλεντούσαν και πυροβολούσαν μ' ένα περίστροφο, κατά τα χωρικά έθιμα. Ένα φυσίγγιο όμως σφινόθηκε στην κάνα του πιστολιού και ούτε φωτιά έπιασαν ούτε έβγαίνει και σκάλιζαν το όπλον να το βγάλουν. Την ώρα κείνη μπήκε μέσα και ο Τριανταφύλλης, πήγε κοντά στο τεζάκι και ζήτησεν ένα ρακί να πιη όρθός, όπως συνήθιζε. Ο κάπηλος του έδωκε το ρακί και καθώς το πήρε με το χέρι και το πήγαινε στο στόμα, ακούστηκε μια τουφεκιά και ο Τριανταφύλλης σωριάστηκε κάτω με ανταριασμένο το κεφάλι. Όλοι το θεώρησαν σά θάμα. Όλοι είπαν ότι το πάθημα αυτό του Τριανταφύλλη ήταν τιμωρία απ' το Θεό για την Ιεροσουλία που έκαμε. Μερικοί μάλιστα έλεγαν πως το ξεχρόνιασμα του γέρου Παπαγιάννη έπιασε και δεν τον βρήκε χρόνος, περίμεναν δέ τώρα να ιδούν αν θα μείνη και άλωτος. Πράγματι αν και πέρασαν από το θαψιμό του αρκετοί μήνες, ο τάφος του Τριανταφύλλη δεν κατακάθιζε, άλλ' ήταν ύψωμένος, σημειον ότι έμενε και άλωτος. Το χειρότερο δέ απ' όλα ήταν που διαδόθηκε στο χωριό ότι ο Τριανταφύλλης βρυκολάκισσε και ότι είδαν το φάντασμα του μερικοί να τριγυρνά νύχτα στην εκκλησιά του χωριού. Οι περισσότεροι όμως δεν το πίστευαν, ως που το επιβεβαίωσε κι' ο παππας, που ήταν σεβάσμιμο πρόσωπο και δεν έλεγε φέμματα. Είχε πάει μια παραμονή γιορτής στην εκκλησιά πολύ άργά, όταν γύρισεν απ' το χωράφι του, να διαβάση τον έπτερινό και μόλις άνοιξε την πόρτα της εκκλησιάς και μπήκε μέσα μ' ένα κερύ, που το είχε μαζύ του και το άναψεν έξω από την πόρτα, έννοιωσεν άξαφνα ένα φύσημα να του σβύνη το κερί και σύγχρονα είδε το φάντασμα του Τριανταφύλλη, με τ'άσπρα του σάβανα σά σύγνεφο να πετάξη προς τάνοιχτο παράθυρο το σιδεροφραγμένο και να εξαφανιστή απ' εκεί. Η διήγηση αυτή του παππα, που έπαθε κι' αυτός όφθαλμαπάτη, έκαμεν δλους να το πιστέψουν και μόλις νύχτωνε κλειόντανε μες τα σπίτια των από φόβο. Οι γυναίκες μάλιστα μόλις βασίλευεν ο ήλιος, δεν τολμούσαν να βγούν πια ούτε στην αυλή των. Μόνον ο Κώστας Φλέγγας πώκανε το παλληκάρι δεν τα πίστευε και τους περιγελούσε.

Μια μέρα ο Κώστας Φλέγγας πήγε κυνήγι στάντικρυνά θουνά και κεί ξεχάστηκε κυνηγιώντας τσίχλες μέσα στα έλατα κι' ένύχτωσε. Τράβηξε τότε για το χωριό. Από το μέρος όμως που βρισκότανε, για να πάη στο χωριό, μόνο ένας δρόμος ήταν που περνούσε μπροστά στο νεκροταφείο. Το νεκροταφείο αυτό άπειχεν είκοσι λεπτά τής ώρας από το χωριό, ήταν δέ μέσα σ' ένα γούπατο, ανάμεσα σε δυο ρεματιές κατάσκιες από πλατάνια, που σ' έπιασε τρόμος

να περάσης από κεί, και τή μέρα ακόμα, από το δούσιμα των ρεματιών. Ο Κώστας Φλέγγας, αν κι' ήταν πραγματικά γενναίος, όσο πλησίαζε στο κοιμητήρι κι' άκουε να βουίζουσε τα ρέματα, έννοιωθε να τον κυριεύη κάποια ταραχή και να χτυπα δυνατά ή καρδιά του. Για μια στιγμή σκέφτηκε ν' αλλάξη δρόμο και να τριγυρίση το βουγδ για να πάη στο χωριό, αλλά δεν τάποφάσισε, γιατί δεν υπήρχε απ' εκεί δρόμος πατητός και θάχανε πολλήν ώρα, ήταν δέ και κατακουρασμένος. Ο Φλέγγας, με τή μανία του κυνηγιού, είχε πολλές φορές νυχτώσει προς το μέρος αυτό του χωριού και πέρασε μπροστά στο νεκροταφείο, χωρίς να το σκεφτή διόλου, τώρα όμως το πράμα άλλαξε μ' αυτό το διαολοφάντασμα του Τριανταφύλλη, που πετιούνταν κάθε νύχτα μπροστά στον ένα και στον άλλο και τους τρώμαζε. Ήταν δυνατό να μη βγή και σ' αυτόν μπροστά που τον όχτρεύονταν κι' όλα; Άρχισε τότε να τον τίπη ή συνείδησή του για την καταγγελία, που του έκαμε, πως αυτός εκλεψε τα χρήματα της εκκλησιάς, άφου δεν τον έ γνώρισε καθαρά αλλά του φάνηκε σαν αυτόν ο κλέφτης. Φαντάζονταν τώρα, όσο πλησίαζε, αν άπαντούσε το φάντασμα του Τριανταφύλλη, τί είχε να τραβήξη απ' αυτό, που τουχε και πάθος, και τα πόδια του κόβονταν. Δέ μπορούσε δέ τώρα να βγάλη κι' από το νου του τή φράση, που του είχε πη ο Τριανταφύλλης όταν τον άπόλυσαν απ' τή φυλακή «ζωντανός ή πεθαμένος θα σ' εκδικηθώ», και περίμενε την εκδίκηση.

Η νύχτα—μια νύχτα του Άπριλη—ήταν γαλήνια και το φεγγάρι μεσουρανημένο έλαμπε. «Κουτός που είμαι, —μουρμούρισε ο Κώστας Φλέγγας για να δώση κουράγιο στον εαυτό του— Τί έχω να φοβηθώ μ' αυτό το φεγγάρι, με δυο σκυλιά και μ' ένα δίκανο γιομάτο ;...» Σήκωσε τότε τους δυο πετεινούς από το δίκανό του για να πυροβολήση το φάντασμα, αν φανή, και έτάχυνε το περπάτημά του. Φάνηκε τώρα σ' άπόσταση εκατό μέτρων το κλουρι του νεκροταφείου με την ξύλινη πόρτα του κλειστή και αντικρύ στην πόρτα του το είκονοστάσι, που ανάμεσά τους περνούσεν ο δρόμος. Ο Κώστας Φλέγγας κόλλησε τα μάτια του στην πόρτα του νεκροταφείου και προχώρησε. Τόση ήταν ή ταραχή, που τον έπιασε, ώστε άκουε καθαρά τους χτύπους της καρδιάς του και το δούσιμα από τα μηνίγγια, που του φαίνονταν πως θα σπάσουν. Έφτασε τέλος μπροστά στην πόρτα του νεκροταφείου, με τα μάτια του πάντα καρφωμένα σ' αυτή. Για μια στιγμή του φάνηκε τότε πως είδε μια λάμψη να κινείται άπάνω από τα μνήματα και να διευτώνεται προς τή θύρα. Συγκέντρωσε την προσοχή του εκεί. Άξαφνα τα κλειστά θυρόφυλλα άνοιγουν μ' όρμη και ο Τριανταφύλλης, όπως τον είδε νεκρό, με τα σάβανά του ξεσκλίδια, προβάλλει εκεί, σηκώνει γυμνό το σκελετωμένο δεξί χέρι του, από το όποιο έπεφταν σκουλίκια, και του κάνει σημειο να σταθ. Κρύος ιδρωτας μούσκεφεν όλο το κορμί του, το αίμα πάγωσε στις φλέβες του και άγριος τρόμος τον κυριέφε. Ήχασε παντελώς το γιομάτο όπλο που κρατούσε στα χέρια του με τους πετεινούς σηκωμένους και το δάχτυλο στο σκάνταλο, μόνη του σωτηρία θεώρησε τή γρηγοράδα των ποδιών του και άρχισε να τρέχη σαν τρελλός μ' όλη τή δύναμή του προς το χωριό,

απ' άκουε πίσω του τα πατήματα από το φάντασμα, που τον κυνηγούσε και τα βραχνά ουρλιάσματα των σκυλιών του. Μόλις όμως πήγε καμμιά πενήνταριά δήματα, κατά ακή του τύχη, πιάνεται ή μύτη του τσαρουχιού του από μια ρίζα δέντρου, πέφτει με όρμη χάμω χτυπα στο πρόσωπο και πλημμυρουν τα ρουθούνια του από αίμα, ένψ σύγχρονα το όπλο φεύγει από τα χέρια του, χτυπουν οι πετεινοί κατά γης και άκούονται δυο τουφεκιές «μπάμ, μπούμ.» Ο Κώστας Φλέγγας, στη μεγάλη ταραχή του, σιμίζοντας πως τον πυροβόλησε το φάντασμα, και πως τον έλγωσε, άφου μάλιστα έτρεχαν και αίματα από το κεφάλι του, μένει άναίσθητος από την τρομάρα του. Πόσην ώρα έμεινε εκεί στη μέση του δρόμου έτσι άναίσθητος και δέν γνωρίζει. Όταν συνήρθε προσπάθησε να θυμηθί το που είχε συμβεί και όταν το θυμήθηκε άρχισε να τρέχει, χωρίς να κινήθη απ' τή θέση του, περιμένοντας, όπως ήταν πεσμένος τα μπρούμυτα μες τή σκόνη, να έρθη το φάντασμα, να τον άποτελειώση. Η ώρα όμως περνούσε και το φάντασμα δέ φαινότανε. Πήρε λίγο θάρρος, Σήκωσε το κεφάλι του και κύτταξε πίσω το δρόμο προς το νεκροταφείο, που φωτίζονταν από το φεγγάρι. Ήτανε πανελώς έρημος. Άκρουμάστηκε. Δεν άκουσε τίποτε άλλο παρά το βούσιμα από τα ρέματα. «Είμαι τρελλός—σκέφτηκε—να φοβηθώ τόσο πολύ.» Σηκώθηκε όρθός πήρε το σφεκί του και τράβηξε κατά το χωριό με γρήγορο βήμα. Μόλις όμως προχώρησε λίγο άκούει πάλι πατήματα πίσω του. Στρέφει και βλέπει ολοκάθαρα και πάλι το σκελετωμένο φάντασμα του Τριανταφύλλη ξαγριεμένο τώρα με άριγμένο το στόμα και άκούει να τρίζουν τα κόκκαλά του και να θροντούν τα δόντια του σά ναθέλαν να τον κατασπαράξουν. Ο Κώστας Φλέγγας τώδαλε πάλι στα πόδια, πέτασε μέσα στο ρέμα για να μη χάση χρόνο περνώοντας απ' το σφύρι, που λόξευε λίγο, και χωρίς να σταθί πουθενά, να έρη άναπνοή, άνέβηκε τον άνήφορο, έφτασε στο χωριό, που άπό την πόρτα του σπιτιού του και κεί έπεσε πάλι λιθυμισμένος άφου πρόφτασε και φώναξε «Βοήθεια... το φάντασμα... το φάντασμα!» Οι δικοί του, που άκουσαν τις ανές βγήκαν τρομαγμένοι και τον πήραν μέσα και κατόπιν από πολλά τον συνέφεραν στα συγκαλά του. Μόλις όμως συνήρθε «Το φάντασμα! το φάντασμα!» φώναξε πάλι και έφεξεν από δωμάτιο σε δωμάτιο να κρυφτή. Ήταν τρελλός! Από τότες ο δυστυχισμένος πάσχει από «μανία κηδιδώξεως», όπως ειπεν ο γιατρός και κεί που κάθεται τυχα και μιλεί καλά, άξαφνα φωνάζει «το φάντασμα! το φάντασμα!» και σαν άστραπή χάνεται από μπροστά του. Ο Τριανταφύλλης, όπως του το ειπε, αν και νεκρός άξεδικήθηκε άγρια. Μετά το πάθημα του Φλέγγα κυριέφε τρόμος το χωριό για το φάντασμα και δέ μπορούσαν να ήσυχάσουν, έλεισαν δέ το Δεσπότη οι χωριανοί να ιδούν τί θα κάουν. Ο Δεσπότης ήρθε στο χωριό, πήγε στο κοιμητήρι, να έλν από το σηκωμένο χώμα του τάφου του Τριανταφύλλη δέν είχε λυώσει ακόμα και διέταξε να τον ξεθάψουν. Όταν τον ξεθάψαν, του έκαμεν ο Δεσπότης ένα άγιασμό, να άπάλλαξεν από τον άφορισμό του παππα και διέταξε να κείξουν άλλο τάφο και να τον θάψουν. Έτσι και έγινε.

Σε λίγο καιρό έλωσεν ο Τριανταφύλλης, ο τάφος του ισιώθηκε και από τότε πια δέν ξαναφάνηκε σε κανέναν και το φάντασμα του!

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Κ. Φαλτάιτς «ή Ναυμαχία τής Έλλης» 1919

Χαρά μου κιαναγάλλιασή μου όταν μου δίνεται έφκαιρία να μιλήσω για τα νιάτα. Η ψυχή μου ή άγέραστη είναι πάντα πιό κοντά σάφτα παρά στους όμηλικούς μου.

Οι πρόσκοποι τής ζωής. Κάθε τους φάνισμα γεμάτο ένδιαφέρο. Κάθε τους βήμα προς το φώς γεννά συγκίνηση σ' εκείνους που λατταρουνε για τής Φυλής τα μελλούμενα.

Σπάνια παίρνω το κοντύλι να γράφω γνώμη μου για καινούργιο βιβλίο. Άμα το κάρω, θα πεί πως με συγκλόνισε. Λοιπόν άληθινά, συγκλονισμό άισθάνθηκα, όταν διάβασα το βιβλιαράκι του Φαλτάιτς. Ένας δημοσιογράφος—και δέ θρέφω μεγάλες ύπόληψες σε δάφτους—έξιτορεί μια ναυμαχία. Τί μπορεί να περιμένει κανείς ; ... ώστόσο όχι! ούτε ο Φαλτάιτς είναι δημοσιογράφος, ούτε το έργο του άπτό είναι... άνάγνωσμα.

Ο Φ. με το έργο του άπτό μās άποκαλύβεται ένα τάλαντο, ένα δυνατό τάλαντο. Έχει το μάτι του καλλιτέχνη παρατηρητή, έχει την Ικανότητα να διαλέγει τα καθέκαστα που θα μās πεί άπ' το όλο για να μās το προσφέρει καλλιτεχνικά. Έχει τή δύναμη να περιγράφει όχι άπλά σαν Ιστορικός, αλλά δίμυτα σαν λογοτέχνης. Κέτσι χωρίς να ξεφύγει καθόλου απ' την Ιστορική αλήθεια των γεγονότων, μās δίνει ένα άφήγημα τέλειο, με τα θέλητρα του φανταστικού, μās και με το διαφέρο του πραγματικού.

Όταν σένα πρωτόλειο βλέπω τέτοια στοιχεία, παρηγοριούμαι για τα μελλούμενα τής έλληνικής γραμματείας.

Ο Φαλτάιτς πρέπει να λάβει συνείδηση του τολέντου του, ναγαπήση την τέχνη του που είναι ή πιό ξεχωριστή απ' όλες, και με μύρια κανάκια να τή μοσκαναθρέψη. Να προσπαθήσει να χάνεται όσο μπορεί πιό λίγο με τή δημοσιογραφία, και να κρατά την τέχνη του άξεθύμαντο μύρο.

Ηβρα στο Φαλτάιτς κάτι που δεν τόχει μήτε ο Κίγκσλεϋ, μήτε ο Σιέγκεβιτς. Άπτό το κάτι το ξεχωριστό, την προσωπική του τεχντοπία να πούμε, να το άναπτύξει, να το γιγαντώσει και να μās γίνει μια μέρα μέγας για νάχω κέγώ την παρηγορά πώς υπαρέξα ο προφήτης του.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Οι συγκέντρωσες του «Δόγου»

Σ' ένα απ' τους κεντρικότερους δρόμους του Σταυροδρομιού βρίσκονται τα γραφεία του περιοδικού «Δόγος». Άντίκρυ ο πλούσιος κήπος τής άγγλικής Άρμοστίας τον κλίνει μ' ένα πράσινο οροσπερό παραπάτασμα.

Κάθε Παρασκευή το βράδυ, μόνο μια φορά την έβδομάδα για την ώρα, έξ αιτίας του καλοκαιριού, γίνονται οι συγκέντρωσες. Όμως οι πιό στενοί φίλοι και τέτοιοι έχω την ετύχια να λογαριάζομαι κι' έγώ, μπουρουν να πάνε και κάθε βράδυ και τή νύκτα κι' όπότεν έπιθυμούν καθώς λέει ο δεύτερος διευθυντής του «Δόγου» Κορ Χαλκούσης.

Μέσα σε μια πλατιά κέμαρα καλλιτεχνικά και πλούσια στολισμένη, με έλαιογραφίες στους τοίχους, όπου στο βάθος της στέκεται ένα πιάνο, μπορεί όποιος ένδιαφέρεται για τή λογοτεχνία να ιδεί δλους τους νέους ποιητές και διηγηματογράφους τής Πόλης και πολλούς απ' τους παλιούς.

Ο φίλος μου ποιητής Κορ Όμηρος Μπεκής με δδήγησε εκεί ένα βράδυ. Κατά καλή μου τύχη ήταν μέρα συγκέντρωσης.

Στο γραφείο, μπρός σε περιοδικά διάφορα καθόνταν ο Κορ Χαλκούσης δεχόμενος με χαμόγελο τους επισκέπτες του. Νέος με μαυροφαλιδισμένο μουστάκι με μάτια ξερευνητικά, άψ·γα ντυμένος, μ' έ-

σφιξε τὸ χέρι. Ἄγνωστος πρὶν στὰ γράμματα ὁ Κορ Χαλκούσης φάνηκε τώρα μὲ μερικά διηγήματα πολὺ χαρακτηριστικὰ στὸ ρεαλισμὸ τους, τὸ «Στὸ θάνατο τοῦ Πλούσιου», τὸ «Χειμωνιάτικες ἀνάμνησεις». Μόνο ἐκείνοι ποὺ γνωρίζουν τὴν πνευματικὴ κατάστασι τῆς Πόλης καὶ τὴ συστηματικὴ ἀντίπραξι τῆς σχολαστικότητος ἀσὶ κάθε δημοτικιστικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ κίνησι, καθὼς καὶ τὴν καταδίωξι ἀπὸ μέρος τοῦ καθημερινοῦ τύπου καθὲ ἀθηναϊκῆς φιλολογικῆς ζωῆς μποροῦν νὰ νοιώσουν τὸν κόπο καὶ τὸ μόχτο ποὺ χρειάστηκε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς γιὰ νὰ θεμελιώσει μαζὺ μὲ τὸν Κορ Μπεκί, σήμερα ἕνα περιοδικὸ ὡς τὸ «Δόγος». Γι' αὐτὸ τοῦ χρειάζονται θερμὰ συγχαρητήρια.

Ὁ Κορ Μπεκίς μὲ συστήνει ἐπὶ τοὺς ἄλλους. Βλέπω νεανικὰ πρόσωπα ζωηρὰ καὶ γεμάτα φωτιὰ. Ὁ γεροντιέτερός του δὲν πέρασε τὰ εἴκοσι χρόνια.

Μὲ δέχονται μὲ χαρὰς καὶ καλωσορίσματα. Μὲ περικυκλῶνουν γιὰ νὰ μάθουν τὴν κίνησι τῆς Ἀθήνας, γιὰ τὰ περιοδικὰ τῆ νέα λογοτεχνία. Τοὺς ἀφίνω γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ ἀφίγω τὸ φιλικὸ χέρι τοῦ Κορ Δυσσάντρου Πράσιου. Εἶνε ἕνας ξεχωριστὸς τύπος, ζωγράφος μαζὺ καὶ διηγηματογράφος μεταφραστὴς καὶ ποιητῆς. Σιωπηλὸς καὶ ἔχθρος καθὲ ἐπίδειξις, εἶνε τύπος μετριοφροσύνης καὶ σοβαρότητος. Ἀπὸ χρόνια δουλεύει τὸ στίχο καὶ τὴν πρόζα. Τελευταία ἔδωκε στὸ «Δόγος» ἕνα μικρὸ μυθιστόρημα «Μιὰ Ζωή». Ἔχει μεταφρασμένη δόκλιχη τὴν Κόλασι τοῦ Dante ποὺ δημοσιεύεται τώρα στὸ «Δόγος». Μιλοῦμε γι' αὐτὴν καὶ μ' ἀρωτᾷ πῶς μοῦ φαίνεται. Μὲ παρακαλεῖ νὰ τοῦ βρῶ λάθια. Λάθια; ποῦ νὰ βρῶ ἐγὼ τώρα σ' ἕνα ἔργο δουλεμένο λέξι, λέξι, δέκα χρόνια μὲ χαλκέντερη ἐπιμονή. Ὁ ποιητῆς μοῦ μιλεῖ μὲ ζωηρότητα ἐνῶ τὰ μακριὰ του μαλιὰ κυματίζουν στὸ κεφάλι του.

Εἶν' ἐκεῖ καὶ ὁ Κορ Σταμάτης Σταματιάδης (Ἐλισσιος Γιαννίδης) μὲ τὴ χτυπητὴ φυσιογνωμία του. Ὅποιος τὸν δεῖ μιὰ δὲν τὸ ξεαναησμονάει. Τὸ βιβλίον του «Γλώσσα καὶ Ζωή» εἶνε τόσο γτωστὸ ποὺ εἶνε παραπάνω καθὲ λόγος. Μὲ τὸ πλατὺ του μέτωπο, ἀραιὰ γένια καὶ μοῦσι ἀπλουτυμένους κάνει ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσι. Εἶνε τώρα βυθισμένος στὴν ἐναρμόνισι τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Μαθηματικὸς, γλωσσολόγος καὶ μουσικὸς. Εἶνε ἀπερίγραπτα τὰ ἐμπόδια ποὺ ἐπρήχτηκαν μπρὸς τὰ πόδια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ γκρεμίσουν τὸ ἔργο του. Παύτηκε ἀπὸ καθηγητῆς ὡς δημοτικιστῆς, καταδιώχτηκε, ὑπόφερε. Ὅλα τὰ δάμασε ἢ ἐπιμονή καὶ ἢ θέλησι του καὶ τώρα θερίζει τὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιτυχίας του.

Ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρια βλέπω πῶς κἀθονται τώρα οἱ νέοι. Γνωρίζω τὸν Κο Κουσελάκη διηγηματογράφου. Εἶνε λιγδολόγος καὶ καπνίζει ἐξακολουθητικὰ. Φαίνεται πῶς ὄνειρεύεται κυττάζοντας τὰ σύννεφα τοῦ τσιγάρου του. Δὲν ἀνακατώνεται πολὺ στὴν ἐμιλία. Ἀναζητητικὸς καὶ ἀνήσυχος ὁ νέος διηγηματογράφος Κορ Καστανάκης. Ζητᾷ ἀφορμὴ γιὰ συζήτησι, θέλει νὰ δεῖξει πῶς ἔχει ὀρισμένους ἰδέας γιὰ τὴ λογοτεχνία καὶ πῶς ἔχει φιλολογικὴ μόρφωσι. Ἐπαναστατῆς ἐναντίον σ' ὄλους καὶ γιὰ ὄλα. Τὰ ἴδια καὶ ὀλη ἢ ἐμάδα τῶν νέων. Μιλῶ μὲ τὸ νέο ποιητὴ Κο Οἰκονομίδη, μοῦ φαίνεται ἕνα νέο ταλέντο καὶ νὰ ἴδωμε πῶς θὰ ἐξελιχτεῖ. Διαδάζω τοὺς νέους στίχους του στὸ Διόνυσο ποὺ μ' ἀρέσουν πολὺ.

Δίδυμη παρὰ οἱ δυὸ ποιητῆς Κορ Γιαννούλης Σαραντίδης καὶ Ρήγας Δασώτης. Ἔχουν ἐκδόσει μὲ συνεργασία ἄλλων νέων ἕνα φιλολογικὸ λεύκωμα μὲ τὸν τίτλο «Πασχαλιές». Ἐκεῖ ὁ Κορ Σαραντίδης φηγουράρει μ' ἕνα νεωρόδικο προλογάκι καὶ μιὰ πρόζα «Ἀπόψε». Εἶνε λιγὸ μίλητος καὶ συλλογισμένος.

Ὁλονένα ἢ πόρτα ἀνοίγει καὶ μπαίνουν νέοι. Ἡ σάλα γεμίζει ἀπὸ ζωή. Ἔρχεται ὁ νέος λόγιος Κορ Μπέλλας, ὁ νέος διηγηματογράφος Κορ Ἀλευρόπουλος κουβαλῶντας κάτω ἀπὸ τὴν ἀμασάλη του ἕνα δέμα φυλλαδίων τοῦ περιοδικοῦ «Διόνυσος» τὸ περιοδικὸ αὐτὸ παιδί τοῦ «Δόγος» παρουσιάζεται γιὰ ὄργανο μιᾶς ἀπ' τίς διάφορες νεανικῆς ὁμάδες.

Μπαίνουν καὶ ἄλλοι καὶ μαζὺ τους καὶ ἕνα δυὸ μαθηταὶ μὲ πιλίκια γυμνασίου.

Εἶνε τώρα ἡ σειρὰ γιὰ νὰ μιλήσω καὶ μὲ τὸν παλιό μου φίλο ποιητὴ Κο Ὀμηρο Μπεκί. Εἶνε μιὰ φυσιογνωμία ἀπ' τίς πιὸ εἰλικρινῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Αἰγνὸς μελαχρινὸς μὲ μαλιὰ μαῦρα καὶ χρυσὰ γιαιὰ ποὺ ἀστράφτουν. Ἡ φωνὴ του ἔχει τίς ἀπήχησις

τῆς ἀπόφασις καὶ τῆς σοβαρότητος. Στὸν ἀγῶνα ρίχεται μὲ τὰ μούτρα καὶ μὲ φανατισμὸ χωρὶς ὀπισθοχώρησις. Παρατηρῶ πόση νέα ἐξέλιξι ποιητικὴ ἔγινε μέσα του ὑστερα ἀπὸ τὴν ἐκδοσι τοῦ πρώτου του τόμου «Ρίμες καὶ ρυθμοί». Πῆρε κατὶ τὸ ὀρισμένο καὶ τὸ μεγαλόστομο. Ποιήματα του φαίνονται τακτικὰ στὸ «Δόγος» καθὼς καὶ ἔθρα του μὲ τὴ διαύγεια ἐκείνη καὶ τὸ θετικὸ τῆς ὀριμότητος. Ἡ ἐργασία του μαζὺ μὲ τὸν Κο Χαλκούση γιὰ τὴ θεμελιωσι καὶ τὴ συντήρησι τοῦ «Δόγος» ἡρωϊκὴ. Παραλίπω καὶ τὸ φοβερό του ἀγῶνα καὶ τὴ διδασκαλία του γιὰ τὴ δημοτικὴ.

Εἶνε ὄρα ν' ἀκουστὴ πιὰ καὶ τὸ πιάνο. Παρακαλιέται ὁ νέος μουσικὸς Κορ Στεφάνουλος, δεῖλὸς λίγο μὲ κομφὸς στέκεται πλάι στὸ ὄργανο. Θὰ παίξει κομμάτια τοῦ Γκριγγ. Μὲ λόγια γεμάτα φαντασία καὶ καὶ διαύγεια ποὺ δειχνουν πῶς κατέχει καλὰ τὸ τί λέει κάνει μιὰ μικρὴ εἰσαγωγὴ γιὰ τὸ χαρακτῆρα τῆς μουσικῆς τοῦ Νορβηγοῦ καλλιτέχνη. Κατόπι ἀκουμπᾷ τὰ χέρια στὸ πιάνο. Ὅλη ἡ συνᾶρσις ὑβθίζεται στὴ ἀπόλαψι τοῦ μεθυστικοῦ ἀκούσματος. Ὅταν τελείωσι ἡ μελωδία ἢ νεκρικὴ σιγή, βραυλεύει ἕνα λεπτὸ ἀκόμα: Ὑστερα ξεσπᾷ: ἕνα ζωηρὸ χειροκρότημα.

Κυττάζω τὸ ρολοῖ μου, εἶνε ἡ ὄρα δέκα. Φεύγω κατενθουσιασμένος καὶ εὐχαριστῶντας ὄλους, ἐνῶ οἱ πιὸ ζωηροὶ μένουσι γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν ἐμιλία.

Πόλη

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Σημ. «Βωμοῦ». Δυστυχῶς ἕνα σημ. γιὰ τὸν Γρυπάρη, καὶ ἕνα γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ταγκόπουλου «Πῶς ἀπὸ τὰ κάγκελλα» καθὼς καὶ θεατρικὰ σημ. μείνανε γιὰ τὸ ἐρχόμενο, ἀπὸ ἑλληνικὴ χώρα.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Α. ΜΑΡΣΕΛΟΥ: Συνεργασία σπιτιοῦ καὶ σχολείου. Ἀλεξάνδρεια 1919. (Διάλεξι ποὺ ἔγινε μὲ τὸ σκοπὸ νὰ δεῖξι πῶς εἶναι ἀπαραίτητο ἢ διδασκαλία τοῦ σχολείου νὰ βαδίζει παράλληλα μὲ τὴ μόρφωσι τοῦ σπιτιοῦ καὶ μὲ ἄρμονικὴ συνεργασία.)

HAN RYNER: Le poison. Drame en un acte. Ἐκδοσι «Γραμμάτων» Ἀλεξανδρείας.

ΛΥΡΑ: IV—V. Ἀπρίλιος—Μάιος, (Τὰ σημειώματα τοῦ Μιχαλόπουλου, τὸ ποίημα τοῦ Τ. Ἄγρα καὶ τὸ τελευταῖο πεζογράφο τοῦ Ἀλκη Θρούλου, πολὺ ὀμορφα.)

LE DOUAR. Καινούργιο γαλλικὸ περιοδικὸ τῶν νέων μαίτηρ ποὺ βγαίνει στὴν Τύνιδα. Γράφουν ὁ Han Ryner, André Fontenas, André Spire, Philéas Lebesque, Joseph Rivière, Paul Fort, Ker-Frank-Houx, ποὺ μᾶς εἶναι ἀρκετὰ γῶστοι, καθὼς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀναγράφονται γιὰ συνεργάτες του, μὲ μᾶς εἶναι σχεδὸν ἄγνωστοι.

ΘΡΥΛΟΣ. φυλ. 1ο. Διευθυντῆς Ἄγ. Τσαγκαράκης. Συνεργασία Κλ. Παράσχου, Ἄλ. Θρούλου, Βαρυγαγιάνη κλπ.

ΛΑΧΕΙΟΝ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ΤΡΙΤΗ κλήρωσις τοῦ Λαχειοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, θὰ γίνη τὴν Κυριακὴν 30 Ἰουνίου (13 Ἰουλίου) 1919.

Σύνολον κερδῶν δραχμ. 300,000
Μέγα κέρδος » 80,000